JAUNIMO DRAUGAS

Šaltis sukaustė ir kalnų upokšnius...

4 Nr.

VILNIUS, 1937 M.

REDAKCIJA ATSAKO

Janutėnui. Minimas asmuo dovaną už platinimą gaus. Be to, prašome atsiųsti tikrus prenumeratorių adresus, nes iš to, ką parašėt, sunku susigaudyti, kam siųsti.

Šerkūnui. Bendrovės gauna 5 skatikus nuo kiekvieno egzemplioriaus.

B. Utkevičiui. Dėkojame už mūsų laikraščio platinimą. Kas išsirašo, „J. Dr.“ ir sumoka pusę prenumeratos, tam prašome duoti dovaną—liet. sieninį kasdien nuplėšiamą kalendorių.

Valinčaitei. Laišką gavome, bet dovanų atsiimti dar nieks nebuvo. Dėkojame už uolų mūsų laikraščio platinimą, podraug prašome ir toliau eiti tas kilnias pareigas.

J. Navikui. Viską gavom ir užrašėm taip, kaip ten buvo parašyta. Dovanas galite atsiimti asmeniškai arba per pažįstamus. Paštu nesiunčiame.

J. Čekauskui. Dėkojame už talką bendram darbe. Eilėraščius ir novelę gavome. Dėkui. Prašome mums pranešti, kiek egz. „J. D.“ siunčiama Tamstų adresu.

M. Moliui. Dėl paskelbto paskutiniame numeryje konkurso, pažymime dar ir tai, kad tik tie nauji prenumeratoriai bus užskaitomi kaipo platinimo dalyviai, kurie sumokės už visus 1937 metus.

V. Juknevičiui. Galima gauti, bet už kiekvieną egzempliorių reikės sumokėti po 20 skatikų.

A. V-niui. Rašinėlį gavome. Spausdinsime kiek vėliau, prašome parašyti mums ir daugiau.

Kazimieriečiui. Parašysime. Įdėsime.

P. Sergūnui. Viską gavome. Dėkui. Tik gaila, kad pasivėlinote ir likote neįtraukti į konkurso dalyvių skaičių.

Sodo Gegutei. Eilėraščius gavome. Dėkui. Žymi pažanga. Spausdinsime.

M. Gražią bei vertingą nuotrauką ir korespondenciją gavome Dėkui. Įdėsime artimiausiame numeryje.

M. Paukštei. Pernai pasiuntėm Jums visus mūsų laikraščio numerius, jei negavote, teiraukitės Vydžių pašte.

Alfui. Gavom. Dėkui. Spausdinsim. Neužmirškite mūsų ir ateityje.

Atsiųsta paminėti

Pranas Čenys. Teisių Patarimai. Reikalingiausių kasdieniam gyvenime civilinės teisės įstatymų atpasakojimas. Vilnius, 1937 m. 88 pusl. 40 skat.

Su šiuo numeriu priedas moterims — „SESIŲ TALKA“.

Viršelį ir vinietes piešė Ant. Butkus.

Eina XII metus

1937 m. sausio mėn. 29 d. № 4 (138)

JAUNIMO DRAUGAS

VILNIAUS KRAŠTO JAUNUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

PADĖKIME MŪSŲ SESĖMS

Jei tik ir prabėgomis žvilgtersime į mūsų tautos praeitį, į didžiųjų jos sūnų žygius bei laimėjimus, —pamatysime ir lietuvės moters didelius nuopelnus, kilnius jos siekius ir pasiryžimus, aukojimąsi bei kančias dėl savo tautos gerovės, dėl šviesesnės ir laimingesnės jos ateities.

Ir amžių ūkanose paskendę ankstyvesniųjų laikų karžygiškos Lietuvos valdovų talkininkės (Birutė, Ona, Morta—Mindaugo žmona, Aldona—Gedimino duktė) ir baudžiavos gadynės ir knygnešystės metų lietuvės moterys savo nuopelnais, kilniais motiniškais pasiryžimais, gaivinančia moteriška paguoda garbingai įsirašė mūsų tautos istorijon.

O kiek nusipelnė tautai bevardės baltagalvės motinėlės, kurios augino jai sūnus: vargo, sielojosi, prarymojo juodąsias naktis prie kūdikių lopšio ir užauginusios, kada tikėjosi senatvėje paramos, karo trimitui sugaudus, drebančia ranka žymėjo kryžiaus ženklu sūnų galvas ir siuntė ginti plačiųjų, akmenimis nusagstytų tėvynės laukų nuo priešo puolimų.

Argi neverta praeities lietuvė atitinkamos mūsų pagarbos, ar ne sektini jos darbai ir žygiai?

Be abejo, kad taip! O vis tik mūsų krašto bakužių, tautinių papročių vaidilutės, mūsų motinos ir sesės ne visada žvelgia į tuos spinduliuojančius pavyzdžius, tik retkarčiais gyvena tais tautiškais klausimais ir labai retai sielojasi dėl bendros mūsų lietuviškosios ateities.

Kodėl? dėlko?

Priežasčių aibės. Nemaža kaltės pačių moterų tarpe, bet netrūksta ir pašalinių veiksnių, kurie pakerta moters pasiryžimus, platesnius užsimojimus, spartesnius žingsnius. Vienu bene stambiausiu pas mus moters veiklos stabdžiu, bus savimeilis jos brolis, vyras, tėvas ir net sūnus—žodžiu, vyriškis. Kaip dažnai mūsų krašto vyriškis per siaurai supranta moters reikalus.

Knyga, laikraštis, susirinkimas tai vyrams, o įvairūs „pletkai", apkalbėjimai, kūmučių ir kaimynių rietenos tai neva moterų kasdienis užsiėmimas, jos sielos taurinimas. Per pilka, per siaura, per prasti moteriai skiriami užsiėmimai. Patys ženkime į kilnesnį pasaulį ir veskime ten mūsų seses. Rodykime joms skaidresnį rytojų, kilnesnius siekius, o jei nepajiegiame — neužstokime savo šešėliu joms kelio,

leiskime joms žengti savuoju, kartais išganingesniu pačių pasirinktu keliu.

Mūsų gyvenimas reikalauja kuo daugiau šviesių susipratusių, dvasiniai ir doroviniai stiprių lietuvių moterų, kurios sugebėtų išauklėti sveiką, religingą, mylinčią tėvynę ir sugebančią pasiaukoti ant jos aukuro žmonių kartą. Visam tam reikalinga ypatinga savišvieta, būtina gyvenimo nuovoka, sėkminga aplinkumai įtaka.

Neišsilavinusi moteris netik kad negalės būti budri tautiniams mūsų reikalams, bet taip pat negalės išpildyti geros motinos ir pavyzdingos šeimininkės pareigų, o tuo tarpu lietuviška šeima yra nūdienio mūsų gyvenimo pagrindas, mūsų ateities tiltas, rytojaus aušra.

Tad, rūpindamiesi ateitimi, ypatingai turėtume susirūpinti moterų reikalais, padėti ar bent netrugdyti joms šviestis ir lavintis.

Kai kurios mūsų sesės netgi neturi galimumo šviestis, nepajėgia pasiskaityti nei laikraščio nei knygos. Tai mes, jų broliai, nuskriaudėm jas. Anksčiau pagal paprotį, mes vaikščiojom mokyklon, o jos, likusios namie, nudirbdavo ir savus ir mums skirtus darbus. Tad nors dabar padėkime savo sesėms ir išlyginkime nesąmoningai joms padarytas skriaudas.

Juo šviesesnės bus mūsų sesės, juo pavyzdingesnės bus mūsų šeimos, juo ryškesnis bus mūsų krašto lietuviškas rytojus.

Suprasdami moters vaidmenį mūsų krašte, norime, kad mūsų sesės būtų kuo šviesiausios ir kuo uoliausios mūsų krašto lietuviškų darbų talkininkės. Kiek galėdami stengsimės joms padėti šviestis, tobulėti. Podraug kviečiame visus jų brolius, vyrus ir sūnus padėti savo sesėms, motinoms ir žmonoms savišvietos darbo bare.

Norėdami pagreitinti mūsų sesių savišvietą, sustiprinti dorovinio ir tautinio budimo daigyną, duoti galimybės aptarti savo vargus vargelius, godas godeles, mūsų inteligenčių moterų padedami, ryžtamės leisti mėn. moterims skirtą priedą „Sesių Talką".

Tad tegul ši „Sesių Talka" būna kiekvienai moteriai šviesesnin rytojun vadove, o kiekvienam vyrui liudymu, kad jų sesės žmonos ir motinos žengia tikruoju lietuvei skirtu ir kiekvienam vyrui remtinu gyvenimo keliu.

A. Viln.

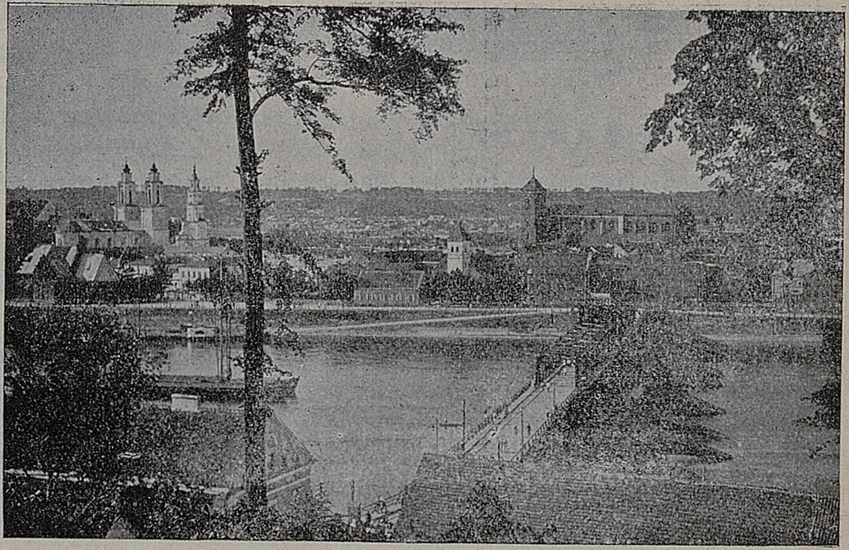
V. KUOLAITIS

Lietuvos šalis

Kur vakarą, rytą lakštingala suokia,
Kur graudžiai vaitoja gegutė raiba,
Kur blaškos, nerimsta naktimis apuokas,
Kai uždengė kraštą tyli sutema...

Kur mūsų sesučių daina sutartinė
Žavingais akordais apjuosia laukus,
Kur piemens raliuoja, raguočius išginę,
Kur prakaitą braukia artojas darbštus;

Kur ilgėsio dienos širdies nebevirgdo,
Kur gera, malonu gyvent visados,
Kur meilė rūstybę, kaip ledą, sutirpdo, —
Ten mano tėvynė — šalis Lietuva.

Kauno miestas kasdien auga, didėja. Kasmet jame statoma šimtai naujų pastatų. Vaizdely matome dalį miesto ir platųjį Nemuną.

Lietuvos Valstybės miestai

Mūsų tautos kaimynai — vakaruose germanai, o rytuose slavai — miestus pradėjo kurti po Kristaus gimimo IX amžiuje. Kadangi tuomet ir mūsų tėvų tėvai vertėsi tais pačiais verslais, tai spėjama, kad tais pačiais laikais ir jie savo krašte statę miestus. Pagaliau, mūsų dainos, pasakos ir įvairios iškasenos parodo, kad miestai Lietuvoje buvo statomi iš tikrųjų labai senai.

Pirmieji Lietuvos miestai nebuvo tokie, kaip dabar. Tai buvo paprastos apsigynimo pilys, kurios vienur buvo medinės, kitur akmeninės, mūrinės. Jos buvo statomos daugiausia prie didesnių upių, pajūryje ir ežerų salose. Vėliau medinės pilys išnyko. Jų vietoje atsirado mūrinės, apsuptos aukštomis storomis sienomis. Tokiose pilyse gyvendavo Lietuvos kunigaikščiai, ten būdavo laikomi kariuomenės pulkai ir iš ten buvo valdomos apylinkės arba ir visas kraštas.

Ilgainiui Lietuvos pilys augo, plėtėsi ir virto miestais. Bet tai vyko negreit, nes į Lietuvą dažnai įsiverždavo priešai, kurie pirmiausia stengdavosi sunaikinti pilis. Dėl to visa eilė Lietuvos pilių buvo atstatoma po keletą kartų. Bet vis dėlto tos pilys neišnykdavo. Priešams apgriovus, būdavo atnaujinamos arba statomos naujos. Tokiu būdu pirmieji Lietuvos miestai, tuometinės pilys senovės laikais Lietuvos krašto gerovei vaidindavo be galo svarbų vaidmenį. Pilių tvirtumo ir jų gynėjų narsumo dėka Lietuvos kraštas ilgą laiką buvo laisvas, nepavergtas. Vėliau, Gedimino, Kęstučio ir Vytauto Didžiojo laikais atsirado dar daugiau pilių. Iš jų žymiausios: Gedimino Vilniuje ir Lydoje, Kęstučio Trakuose ir Krėvėje. Vytautas Didysis pilių nestatė. Jis jas tik plėtė, didino ir paversdavo miestais. Tuo laiku priėmus Lietuvai katalikybę, miestuose pradėta statyti bažnyčios ir vienuolynai. Be to, Vytauto Didžiojo laikais praplito prekyba ir amatai. Visa tai Lietuvos miestams davė progos augti, didėti. Ilgainiui jiems buvo suteiktos atskiros teisės, pagal kurias jie tvarkė savo vidųjį gyvenimą.

Dabartinėse Lietuvos Valstybės ribose yra apie 50 miestų. Iš jų žymiausi yra šie: Alytus, Anykščiai, Biržai, Kaunas, Klaipėda, Kėdainiai, Krėtinga, Marijampolė, Mažeikiai, Panevėžys, Pagėgiai, Raseiniai, Rokiškis, Šakiai, Šilutė, Šiauliai, Tauragė, Telšiai, Vilkmergė, Vilkaviškis, Utena, Zarasai ir kiti.

Pasiremdamas Lietuviškoje Enciklopedijoje, Šimkūno Lietuvos geografijoje ir Lietuvos periodiniuose žurnaluose bei dienraščiuose rastomis žiniomis, pasistengsiu kai kuriuos Lietuvos Valstybės miestus apibūdinti

atskirai, nors trumpai suminėdamas jų preitį ir jų dabartinę reikšmę savo apylinkėms ir visai valstybei. Pradėsiu nuo Kauno.

Kaunas

Istorikas T. Narbutas tvirtina, kad Kauną esąs įkūręs Lietuvos kunigaikščio Palemono sūnus Kūnas, kuris 1040 metais žuvęs kovoje ties Slonimu, besigrumdamas su didžiuoju rusų kunigaikščiu Jaroslavu Vladimiru. Bet kaip tuomet atrodė Kūno įkurtasis Kaunas, nėra jokių žinių. Taip pat nežinoma, ar pilis buvo mūrinė ar medinė.

Prof. E. Volterio tvirtinimu, 1169 metais Kauno pilis tekusi kunigaikščio Kukovaičio sūnui Svalgūrui, apie kurį šį tą sako ir 1280 metais vokiečių rašytos kronikos.

Kai 1230 metais kryžiuočių ordinas užkariavo prūsus, tarp Lietuvos ir ordino prasidėjo nuolatinės kovos. Lietuviai, norėdami apsiginti nuo besiveržiančių į jų kraštą kryžiuočių, Nemuno pakrantėse pasistatė visą eilę pilių, iš kurių tvirčiausia buvo Kauno pilis. Būdama Nemuno ir Neries upių santakoje, Kauno pilis sudarė svarbiausius Lietuvos vartus, pro kuriuos ėjo vandens ir sausumos keliai į visą Lietuvos kraštą. Todėl Lietuvos kunigaikščiai Kauno pilį pasistengė labiau sustiprinti, ir visą laiką ją stropiai saugodavo.

Pirmą kartą kryžiuočiai buvo užpuolę Kauną XIV amžiaus pradžioje, kai po mirties Didž. Lietuvos kunigaikščio Vytenio kitų Lietuvos kunigaikščių tarpe buvo kilę nesutarimai. Didž. Lietuvos kun. Gedimino pasiųsti kariuomenės pulkai, Goštauto vadovaujami, bandė priešą atremti, bet neįstengė. Po ilgo mūšio vokiečiai sugriovė pilies sienas, išpiovė jos gyventojus, o patį Goštautą paėmė nelaisvėn. Paskui Gediminas jį išpirko.

Po šio žygio ordinas užgrobia visą vakarinę Lietuvos dalį. Bet neilgam. Gediminui žuvus ties Veliona (1341 m.), jo septyni sūnūs, vyresniojo Montvido vadovaujami, surenka 40.000 kariuomenę ir ordiną užpuola patys pirmieji. Ordinas gauna pasitraukti. Bet kova ir toliau nesiliauja. Per dažnus kryžiuočių įsiveržimus daugiausia nukenčia Kaunas. Keletą kartų jis buvo visai sugriautas ir sunaikintas. Bet po to vėl buvo atstatomas. Jį atstatinėjo lietuviai ir įsiveržę Lietuvon kryžiuočiai. Vėliau Vytauto Didžiojo sumušti kryžiuočiai (ties Žalgiriu) į Kauną veržtis jau nebemėgino. Po to Vytautas Didž. suteikė Kaunui atskiras teises ir padėjo jam atsistatyti.

1795 metais į Lietuvą įsiveržė rusai, 1812 metais buvo užplūdę prancūzai. Ir vieni ir kiti daugiausia „šilosi“ Kaune. Prancūzams išbėgus, rusai Lietuvą valdė iki Didžiojo karo. Per tą laiką Kaunas buvo gubernijos miestas ir kariuomenės tvirtovė. Nuo 1915 iki 1919 metų Lietuvą buvo pagrobę vokiečiai. Jų valdymo metu Kaunas jiems buvo svarbiausia atspirties vieta.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Kaunas tapo jos svarbiausiu centru. Miestas pradėjo augti, didėti. Jo ribos žymiai išsiplėtė, gyventojų skaičius padaugėjo. Jo statyba prasidėjo nuo 1922 metų.

Nuo 1930 metų Kauno namų statyba truputį ėmė mažėti, bet vietoj to išgrįsta, išmeksfaltuota daugiau gatvių.

Prieš Didįjį karą Kaunas turėjo tiktai 60.000 gyventojų, o 1923 metais jau buvo 92.000. Dabar jame gyvena 142.000 žmonių.

Kaunui turi didelės reikšmės centralinės valdžios įstaigos: prezidentūra, ministerijos, užsienių valstybių atstovybės, konsulatai, agentūros. Be to, Kaune yra Vytauto Didžiojo universitetas, kelios gimnazijos, daug specialių mokyklų ir kelios dešimt pradžios mokyklų.

Plačiai žinomas yra Vytauto Didžiojo muziejus, kuriame yra karo ir miesto muziejų skyriai. Ten yra sukrauta krašto praeičiai pažinti daug įvairių daiktų ir meno paminklų. Taip pat garsi yra M. K. Čiurlionies galerija, kur išstatyti šio genialaus menininko piešti paveikslai; ten pat yra daug ir kitų dailininkų kūrinių.

Toli pažengęs yra ir Kauno teatras, kur vaidina patys gerieji dramos, operos ir baleto artistai.

Miestą remia ir palaiko plečiama pramonė. Dabar jame veikia šie fabrikai: degtukų, kartonažo, audinių, mielių, geležies apdirbimo, tabako, konservų, avalinių, saldainių, virvių, aliejaus, audimo ir visa eilė mažesnių įmonių.

Tokiu būdu dabar Kaunas yra ne vien valstybės, bet ir švietimo, religijos, mokslo, meno, prekybos, pramonės ir kultūros centras.

(B. d.) *Jurėnas.*

Jaunimas ir šokiai

Jaunatvė — tai gyvenimo pavasaris; amžius, kuriame atsiskleidžia platūs horizontai, spinduliuojantieji džiaugsmo šviesa; tai kilnių entuzijazmų, didingų užsimojimų amžius. Jaunatvės dvasia yra kupina gražiausių idealų; širdis — didvyriškų jausmų. Tai amžius, kuriame reiškiasi jėga, noras gyventi, veikti, ieškoti, kilti, nuolat judėti, veržtis pirmyn.

Jaunatvė—tai visų gyvastingų pajėgų klestėjimas: kūnas pasižymi tamprumu, linijų proporcingumu bei harmonija; veidas—žavesiu; žvilgsnis — skaidrumu, lūpos — šypsena. Jaunatvė—tai žydinti pavasario gėlė, tai gražiausias ir įdomiausias laikas. Tai laikas, kada netik norisi dirbti, veikti, kurti, griauti kalnus, ir statyti pasakiškas pilis, bet taip pat metas, kada smagu ir gera yra pasilinksminti, paūžti, pašokti.

Šokis esmėje yra neblogas dalykas. Prof. Šalkauskis šokį taip apibūdina:

„Šokis yra grožio išreiškimas fiziniais judėsiais, plastiškai bei ritmiškai išsivystančiais erdvėje bei laike į vieną harmoningą visumą ir apreiškiančiais psichinius žmogaus pergyvenimus". Vadinas, šokis yra dailiojo meno rūšies apraiška, nes kaip kiekviena meno šaka, taip ir šokis išreiškia grožį, bet ne spalvomis, kaip tapyboj, ne žodžiais, kaip poezijoj, bet fiziniais (kūno) judėsiais, kuriuose įdvasinamas žmogaus kūnas. Kalbant apie šokį, kaipo grožio išreiškimą fiziniais judėsiais, reikia skirti dailusis, meniškas šokis, nuo paprasto, pasilinksminimuose praktikuojamo šokio. Meniškas šokis paprastai galima pamatyti scenoj, balete. Dailiojo šokio uždavinys yra patenkinti estetinių žiūrovų jausmus. Tokio šokio judėsiai esti ritmiški, išlaikyti, gracingi, reiškiasi gražiomis, artistiškomis formomis. Paprastas, šokis šokamas pasilinksminimuose, įvairiuose pramogų rūšyse. Šios rūšies šokio tikslas—šokėjų smagumas, malonumas.

Šokis, kaipo grožio išreiškimas kūno judėsiais iš esmės nėra moraliai blogas, tačiau jis gali nusižengti moralės reikalavimams, kai paverčiamas tarnauti blogam tikslui, kada šokis išreiškia nepadorų turinį, kada žemų instinktų dėka vietoj estetinio prado atsiranda erotinis momentas. Būna taip dažnai balete, revijose, kada šokėjai, pataikaudami žemiems publikos instinktams, apnuogina fizinius judėsius ir išreiškia beverčius šokio motyvus.

STAMBULO PUOŠMENA

Vaizdelyje viena gražiausių Stambulo mečečių - muzulmonų maldos namų. Aplink matosi pastatyti liekni, grakštūs minaretai — bokšteliai, iš kurių muezinai (dvasininkai) šaukia tikinčiuosius į maldą.

Kaip paprastai visi gyvenimo reiškiniai, taip ir šokiai kinta, vystosi. Gal būt, kad meniškuoju žvilgsniu šokių evoliucija ėjo tobulėjimo kryptimi, tačiau iš kitos pusės šokių vystymosi eiga rodo, kad paprastieji šokiai kitėjo puolimo linkme.

Be abėjo nieko blogo šokti įvairius šokius, gera yra visokių mokėti, bet geriausia yra šokti savus, lietuviškus šokius. O jokiu būdu negalima savųjų pamiršti. Liaudies šokis—tai mūsų dvasinės kultūros turtas, kuris reikia saugoti, palaikyti. Būtų labai įdomu ir malonu, kad mūsų šokių evoliucija nueitų savu, savaimingu keliu, nesekant aklai svetimųjų, ypač moderniųjų šokių. Jiems motyvų gali duoti taip gausūs ir įvairūs mūsų tautiški žaismai.

Šokti yra sveika ir malonu, ypač jaunam. Pasilinksminti reikia. Ilgi žiemos vakarai. Laisvesniu laiku šoka miestas, šoka ir kaimas.

Mieste paprastai pramogų pilna: teatrai, kinai, baliai, dancingai ir kita.

Lietuviškame kaime tačiau šiemet kitaip, nei seniau. Tiesa, nebuvo teatrų, kinų, balių, bet buvo vakarai, vakarėliai, nors paprastai, kuklūs vaidinimai, bet savi, artimi sielai, lietuviški. Buvo susirinkimai, paskaitos, deklamacijos. Ten kaimo jaunuolis(ė) lavino savo artistinius gabumus, meno pajautimą, mokinosi taisyklingos lietuvių kalbos, ugdė visuomenines savybes, bandė organizuotai dirbti. Atitrūkęs porą valandų nuo pilko niūraus gyvenimo rūpesčių ir vargo, jaunuolis ten ilsėjos, sėmės gaivinančios vilties, dvasinio tvirtumo, atsparumo. Po rimtos programos dalies sekdavo linksmoji — šokiai. Taip įvairioj nuotaikoj, jaukiai ir kultūringai dar nesenai lavinosi ir linksminosi lietuviško kaimo jaunimas.

Dabar organizacijų nebėra. Tuo pačiu lyg ir palydėjom susirinkimus, paskaitas, vaidinimus.

Kaimas nutilo, aprimo, tarytum per jį kokia baisi audra būtų praūžusi.

Plačiausias kelias į šviesą užtvenktas. Lietuviškasis jaunimas išstumtas iš kelio, kuriuo ėjo keliolika metų. Kai kur jau galima pamatyti niurus, kaip prieš 10 metų, vaizdas: pakrypusi vakaro prieblandoj lūšna. Balzganoj lempos šviesoj stalą užgulusios vyrų ir jaunuolių krūtinės, įdegę, veidai, kortos, dūmai...

Ir vėl atgal į netolimos praeities šešėlį?! Ne! Taip negali ir neturi būti. Per dešimts metų ugdyta organizacinio gyvenimo sąmonė ir jausmas neturi žlugti.

Vėl grįžta senos, kai kur beveik pamirštos vakaruškos, kuokinės. Jaunimas be darbo, užsiėmimo būti negali. Tačiau kuokinės neturėtų būti tokios, kokios būdavo seniau: ateina muzikontas nei kviestas, nei prašytas. Ima groti. Susirenka kaimo jaunimas ir dūkia visą naktį beveik tą pačią polką. Labai jau gerai, jei paįvairinama žaislais, ar pora mergaičių ir vienas vyras kur nors kampe užtraukia: „Šėriau žirgelį"... Bet ir tai ne visur ir ne visada.

Ir čia mūsų šviesus jaunimas galėtų parodyti savo organizuoto gyvenimo patyrimą ir sugebėjimą organizuotai, planingai pasilinksminti.

Visų pirma turėtų įsigalėti kaime paprotys daryti šokius su kvietimais. Numatyti iš anksto dalyvius ir muzikontą. Gražu būtų kambarį papuošti tautiškai. Tokiems šokiams reikėtų iš anksto numatyti ir apgalvoti programa, kuri turėtų būti įvairi. Gabesnieji ir judresnieji jaunuoliai galėtų viešai (savo pažįstamų draugų tarpe) pasirodyti, padeklamuodami, pav., savo parašytą eilėraštį, paskaityti monologą, ar kokių juokų. Šokiai turėtų būti įvairinami dainomis, „džinguliukais", tautiškais žaislais. Tokiems šokiams-šeimyniškai pramogai nereikia jokio leidimo. Tokių organizuotų šokių reikšmė būtų didelė. Visų pirma yra tai vienintelis būdas išvengti nesusipratimų, visokių peštynių, kurių vistik dar pasitaiko ir lietuviškojo jaunimo tarpe. Be to, tokioj rinktinėj draugystėj dalyviai laisvai jaučiasi, niekieno nesivaržo, maloniai praleidžia laiką, linksmai pažaidžia.

Be to, tokie organizuoti šokiai turėtų ir visuomeninės reikšmės, kaipo proga lavintis, šviestis, išgirsti ką nors naujo, pasimokyti. Būtų tai visai kultūringa šviesaus jaunimo pasilinksminimo pramoga. Tas rodytų, kad kaimo jaunimas negrįžta atgal, bet iriasi su kultūros srove, tobulindamas savo gyvenimo papročius.

p. ž.

VYRIAUSYBININKŲ CENTRAS

Ispanijos miestas Valensija. Šiame mieste gyvena visa vyriausybininkų — valdžios šalininkų vyriausybė ir karo vadovybė. Be abejo, ir šis gražus miestas povirs griuvėsių krūsniais.

Šviesos kelio beieškant

Kiekvieną žmogų domina dienos metu iškylusi spinduliuojanti saulė, o naktį milijonai mirgančių žvaigždžių. Tie dangaus kūnai visuomet kėlė ir tebekelia klausimą, iš kur jie ir kokie jie yra.

Jau gilioje senovėje dangaus kūno veikimas buvo rišamas su žmogaus gyvenimu ir veikimu, todėl labai senai jau buvo susirūpinta žmogaus gyvenimu, jo veikimu ir žmonių tarpusavio santykiais. Šių minčių reiškėjais visų pirma buvo graikai. Ta proga reikia pasakyti kelis žodžiuos apie graikus.

Graikai — baltosios rašės žmonės, indoeuropiečių tauta, nebeatmenamais laikais atvyko iš Azijos ir apsigyveno Balkanų pusiasalyje, prie pat Viduržemio jūros. Čia labai įvairi gamta: yra kalnų ir pakalnių ir lygumų; tačiau žemė nelabai derlinga. Klimatas geras, gamta savo vaizdais labai turtinga. Tokioje vietoje jau pati gamta skolino žmogų judėti, dirbti, o nesėdėti rankas nuleidus. Graikai ir pradėjo gyventi taip, kaip jų sąlygos susidarė.

Leidosi į neribotą jūrą turtų ieškoti. Sutikę jūroje svetimą laivą apiplėšdavo jį ir apsikrovę turtais namo pagrįždavo; todėl ilgą laiką graikai buvo žinomi jūros plėšikai (piratai). Vėliau jie pasidarė garsūs pirkliai. Išliko net priežodis, charakterizuojąs jų apsukrumą, palyginus su mūsų krašto žmonių pirkliškais gabumais. Sako: vienas žydas apgauna dešimtį mūsiškių, o vienas graikas — dešimtį žydų.

Graikai, lankydami svetimus kraštus ir žmones, pažindavo jų gudrybes ir jų mokslą; visa tai įsidėdavo sau į galvą, užtat ir pasižymėjo mokslu. Graikų prekyba dar labiau išplito ir pagyvėjo, kai jie įkūrė Viduržemio jūros pakraščiuose savo kolonijas: Mažojoj Azijoj, Sicilijos saloje, Pietų Italijoj ir net Pietų Ispanijoj. Kolonijose išaugo miestai, kuriuose gimė nemaža garsių žmonių. Pasižymėjo pirmiausia Joniečių kolonija Mažojoj Azijoj, kur buvo garsūs Mileto ir Efezo miestai.

Septintojo amžiaus pabaigoje ir šeštojo amž. pradžioje prieš Kristų Graikija pagarsėjo savo „Septynių Išminčių“ mokslu. Jie buvo visų mokslo sričių žinovai. Bet ypatingą dėmesį kreipė į žmogaus vertę. Jie aiškino, kas

reikėtų padaryti, kad žmogus būtų pats laimingas ir naudingas visuomenei. Jie įsitikino, kad turtas neduoda visiškos laimės; tikrą laimę duoda pasitenkinimas tuo, ką turi.

Jų plačiai žinomos yra šios mintys: „Pažink pats save", „Nieko perdaug", „Nuo jaunų dienų pasirink gyvenimo draugę—išmintį, iš visų gėrybių ji tikriausia", „Malonumai laikini, dorybės—amžinos" ir t. t. Kai kurios jų mintys buvo išrašytos didelėmis raidėmis garsiojoj Delfų šventykloje.

Iš tų „Septynių Išminčių" (berods jų buvo daugiau) ypač du garsūs: Thalis ir Solonas.

Thalis

Jis gyveno apie 624—545 m. prieš Kristų. Gimė graikų kolonijoj Mažojoj Azijoj, Mileto mieste. Šis žmogus buvo sukoncentravęs savyje visas mokslo sritis. Buvo gabus pirklys, technikas, astronomas, politikas. Pamatęs jūroje laivą, tuojau apskaičiuodavo, kaip toli jis nuo kranto; buvo geometras. Iš žemės mokėjo apskaičiuoti Egipto piramidžių aukštį; buvo matematikas. Išanksto pranešė, kad 585 m. gegužės mėn. 28 d. prieš Kristų bus saulės užtemimas; ir tikrai taip buvo. Visus stebino savo žinojimu. Nemaža reikėjo pastangų visoms toms žinioms įsigyti.

Savo mokslo raštu nepaliko. Jo mokslas perėjo iš kartos į kartą pasakojimo būdu.

Thalis tačiau liko garsiausias savo filosofija. Iš ko atsirado visas pasaulis, iš ko ir mūsų žemė? Tai svarbiausias klausimas. Mažiau svarbu, jo nuomone, kaip atsirado pasaulis, bet svarbu, koks jis anksčiau buvo. Mat, jeigu buvo toks, tai tokiu vėl pavirs.

Po ilgų tyrinėjimų priėjo išvados: *viskas iš vandens.* Kodėl? Todėl, kad visa, kas gyva, gyvena drėgme: augalai, gyvuliai ir žmonės. Kiekvienas palaikąs gyvybę maistas turi savyje vandens. Tad, jeigu vanduo reikalingas gyvybei palaikyti, tai jis yra tuo elementu, iš kurio viskas atsirado.

Nors Thalio tvirtinimas netikras, tačiau anais laikais turėjo didelės reikšmės. Thalis padarė išvadas po ilgų tyrimų ir tuo paskatino kitus galvoti. Po jo eina visa eilė žmonių, svarstančių giliausius klausimus. Jo pėdomis nuėjo ir jo mokiniai; bet mokiniai priėjo kitų išvadų. Vienas jis (Anaksimandras) tvirtino, kad viskas atsirado iš neapibrėžtos medžiagos, kitas (Anaksimenas) įrodinėjo, kad viskas iš oro ir t. t. Žmonės ieškojo tiesos.

Antras garsus išminčius buvo

Solonas

Gimė tikrojoj Graikijoj, Atėnų mieste. Pergyveno daug nemalonių nuotykių. Ilgą laiką tarnavo kariuomenėj, buvo didelis veikėjas ir garsus poetas. Tačiau svarbiausias jo darbas—tai visuomeniškas darbas. Reikia pažymėti, kad anksčiau Atėnų valstybėje nebuvo įstatymų. Tas sudarydavo žmonėms nepakenčiamą gyvenimą. Neturtingi ūkininkai ir amatininkai buvo visiškai priklausomi nuo turtuolių. Neturtingi visuomet buvo iki ausų įsiskolinę. Negalėdami laiku skolos grąžinti, buvo priversti atiduoti paskutinį savo žemės sklypelį. Dažnai atsitikdavo, kad skolininkas už skolą buvo su savo šeima parduodamas nelaisvėn.

Kai toks gyvenimas privertė vargšus bruzdėti, tai vienas karaliaus patarėjų—archontas (jų buvo 9), vardu Drakonas, išleido pirmąjį įstatymą. Šis įstatymas, sakoma, buvęs „krauju rašytas", nes nė kiek vargo žmonių naštos nepalengvino.

Po kurio laiko buvo išrinktas archontu 594 metams prieš Kristų Solonas. Jis tai tikrai sutvarkė įstatymus.

Pirmiausia panaikino visas ūkininkų skolas, padarytas žemės užstatan, ir uždraudė, kad ateityje nebūtų jokių paskolų, galinčių privesti netekti laisvės. Be to, liepė suskirstyti gyventojus pagal turtą į 4 grupes. Esi turtingesnis, turi daugiau teisių, turėk užtat daugiau ir pareigų. Solonas, pabaigęs įstatymų reformą, įsakė atėniečiams prisiekti, kad jų nepakeisią.

Solonas atkreipė ypatingą dėmesį ir į jaunimą. Norėjo kad jaunims būtų išlavintas. Jis įsakė vaikus nuo 7 metų mokyti skaityti, rašyti, skaičiuoti, muzikos ir deklamuoti. Tėvai už nemokymą buvo traukiami atsakomybėn.

Įvyko tai prieš tūkstančius metų, tačiau atrodo, kad tos pastangos tebėra tokios gyvos, tokios aktualios, naudingas ir dabartiniais laikais.

Vilnietis.

PIRMIEJI ŽYGIAI...

Neseniai pasakyta Edeno, Angl. užsien. reik. minist. kalba sujdomino visą pasaulį. Edenas, palyginti, jaunas ministeris, kuris greit iškilo. Čia matome vieną pirmųjų Edeno nuotraukų iš T. S. Tarybos posėdžių. Edenas antras iš kairės.

PAVERGTOJI GRUZIJA

(Iš ciklo: „Mūsų kelionė po pasaulį").

Gruzija yra iš tikrųjų Azijos šalis. Todėl dabar, kada lankome Europos kraštus, apie Gruziją nereikėtų kalbėti. Galėtume ją aplankyti tada, kai lankysime kitas Azijos šalis. Kadangi tačiau paskutiniuoju kartu lankėmės Sovietų Rusijoje, tai tuo pačiu žygiu būtinai turime užsukti ir Gruzijon, kuri yra Sovietų Rusijos valstybės ribose, kaip „autonominė" respublika.

Yra dar viena priežastis, kodėl norime susipažinti su Gruzija, su gruzinų tauta. Tai visiškai panašus gruzinų tautos likimas į lietuvių tautos likimą, ypač praeityje, nes dabar lietuviai turi susikūrę savo nepriklausomą valstybę, gruzinai gi po atkaklių ir sunkių kovų buvo kuriam laikui baigiantis Didž. karui, atgavę sau nepriklausomybę, bet dabar vėl kenčia sunkų svetimųjų jungą. Tad gruzinų tautos istorija reikia mums būtinai bent bendrais bruožais pažinti.

Pirmiausia reikia duoti truputį geografijos žinių apie Gruziją.

Gruzija yra Mažojoj Azijoj, Kaukazo kalnuose, čia pat prie sienos su Europa. Greta Gruzijos bent kiek į pietų-vakarus yra Armenija, į pietų-rytus—Azerbeidžianas, į šiaurės-rytus — Dagestanas. Visos šitos šalys sudaro vadinamąją Užkaukazio Respublikų Tarybų Sąjungą, kuri savo ruožtu įeina į Sovietų Sajungą arba Sovietų Rusiją.

Savaime aišku, kad Gruzija, būdama kalnuose, yra kalnuota šalis. Tik vietomis pasitaiko nedidelės lygumos. Gruzijos kraštovaizdis yra labai gražus. Gražūs yra kalnai ir jų pašlaitės, gražūs tarpekliai, kuriais čiurlena skaidrūs sidabriniai didesni ir mažesni upeliai. Gražūs taipogi Kaukazo miškai. Kaukazo kraštovaizdį labai dailiai yra aprašęs lietuvių rašytojas A. Vienuolis.

Gruzinai verčiasi daugiausia vynuogių auginimu. Be to, sėja kukuruzus, miežius, augina riešutų ir migdolų medžius. Augina taipogi tabaką. Visas Kaukazas yra turtingas žemės turtais. Tačiau Gruzijoj pramonė nėra gerai sutvarkyta.

Gruzinai yra baltosios rasės žmonės. Jų tauta nedidelė. Iš viso gruzinų priskaitoma apie 3 milijonai. Bet gruzinai yra labai drąsūs ir ištvermingi. Juk jie nuo seniausių laikų yra svetimųjų puolami ir naikinami, bet vis dėlto jie sugebėjo išlaikyti savo tautybę su visomis jos savybėmis.

Gilioje senovėje, prieš Kristaus gimimą, gruzinai gyveno Mezopotamijoje. Spaudžiami betgi pirmiau asiriečių, paskiau arijiečių, atėjusių iš gilumos Azijos, gruzinai buvo priversti keltis labiau į vakarus Mažosios Azijos. Tada gruzinai vadinosi kariais. Ilgainiui gruzinai apsigyveno šiandie gyvenamoj vietoj. Galingai tautai būtų labai patogu ir naudinga

V. KUOLAITIS

Papūsk, vėjeli!

Papūsk, vėjeli, papūsk, lengvasai,
Iš tolimos šalelės,
Kur daug saldžių svajonių
Nuskrido, nuplasnojo.

Kur aukso gėlės praeivį žavi,
Kur skamba linksmos dainos,
Kur kas rytelis, kas vakarėlis
Lakštingalėlė suokia.

Papūsk, vėjeli, papūsk, lengvasai,
Atneški man žinelę,
Kad aš galėčiau, kaip sakalėlis,
Pasiekt svajonių šalį.

gyventi šitokioj vietoj, kur senovėje, kol dar jūros keliai buvo nežinomi, ėjo visas susisiekimas tarp Europos ir Azijos žemynų. Gruzinams betgi dėl to kaip tik teko labai daug nukentėti, nes gretimos galingos tautos amžiais stengėsi paimti į savo rankas „Kaukazo vartus". Todėl gruzinams teko nuolat būdėti savo nepriklausomybės sargyboje, nuolat teko ginti savo kraštą nuo grobuonių priešų. Tie priešai, tiesa, ir savo tarpe nuolat varžėsi, kariavo dėl „Kaukazo vartų", bet visada tekdavo nukentėti gruzinams.

Patys pirmieji pietų Kaukazan buvo įsiveržę romėnai. Jie buvo nukariavę rytų Gruziją, kuri tada vadinosi Iberija. Tiesa, romėnų imperatoriai paliko gruzinams jų pačių karalius ir visą santvarką, tačiau Gruzija turėjo būti priklausoma nuo Romos. Nuo III amžiaus po Kristaus gimimo pradėjo gresti Gruzijai sustiprėjusi Persija, kuri dėl viešpatavimo Gruzijoje vedė nuolatinius karus su Bizantija arba su Rytų Romėnų Imperija.

324 metais gruzinai priima krikščionybę. Tuo būdu suartėja su Bizantija, bet vistiek rytų tautų pavojus ir toliau gruzinams gresė. Pabaigoje V-tojo amžiaus rytų Gruzijos karalius Vachtangas I skelbia aršią kovą visiems nekrikščionims ir stengiasi suvienyti visą Gruziją savo rankose. Tas pats karalius įsteigė 455 metais Tifliso miestą, šiandieninę Gruzijos sostinę. Pradžioje VI-tojo amžiaus, mirus karaliui Vachtangui, rytų Gruzija patenka persų nelaisvėn. Netrukus Bizantija išstumia Persiją iš Gruzijos, bet ši vėl tenai veržiasi, kol pagaliau 610 metais Bizantija visiškai sumuša Persiją.

VII-tojo amžiaus viduryje prieš Gruziją pakyla naujas priešas—arabai, kurie netrukus pavergia visą rytinę Gruziją, padarydami galą Bizantijos viešpatavimui. Vėliau betgi Bizantijos ciesoriai vėl atsiima Gruziją, kuri tuo būdu ilgus amžius pereidinėjo iš rankų į rankas. Kiekvienas arabų įsiveržimas Gruzijon buvo gruzinams labai skaudus. Visų pirma gruzinų karaliai ar kunigaikščiai, nes jų buvo gan daug, turėjo mokėti dideles duokles arabams, be to, gruzinai buvo labai arabų persekiojami, kaipo krikščionys. Tačiau arabų priespauda ir persekiojimas sukėlė gruzinuose didelį norą dar atkakliau kovoti už savo tikybą ir tautybę.

Antroje pusėje VIII amžiaus gruzinai pradeda busti, pradeda kilti politiškai ir kultūriškai. Pradedant nuo X-tojo amžiaus ligi XIII-tojo amžiaus Gruzijoj viešpatauja karaliai, kurie įstengia ne tik atremti išorinius priešus, bet ir suvienyti visą Gruziją. Tais laikais sparčiai auga gruzinų mokslas, literatūra ir visa kultūra. Tuos laikus gruzinai vadina „aukso amžiais".

Vėlesniais laikais suvienytoji Gruzija vėl suskyla dėl atskirų kunigaikštijų valdovų ir diduomenės nesantaikos. Tuo pačiu metu pakyla ir išoriniai priešai, kurių tarpe atsirado ir naujų priešų—mongolai ir turkai. Vėl prasideda sunkieji laikai gruzinams. Dar labiau Gruzijos padėtis pablogėjo, žlugus XV amž. Rytų Romenų Imperijai arba Bizantija, kur įsiviešpatauja turkai. Nuo to laiko gruzinai patys vieni, kaipo krikščionys, turėjo grumtis su nekrikščioniškuoju pasauliu. Kaip prieš tai Gruzijos žemės pereidinėjo iš rankų į rankas tarp Bizantijos ir Persijos, taip dabar didelės varžytinės vyksta tarp Persijos ir Turkijos. Ieškodami pagalbos, gruzinai draug su armėnais siunčia 1460 metais savo pasiuntinius Europon. Pasiuntiniai lankosi Vengrijoje, Vokietijoje, Venecijoje ir Ryme pas popiežių, bet iš niekur jokios paspirties negauta. Vėliau gruzinai sunkiose valandose taip pat ieškojo Europoje pagalbos, tačiau niekad jos negavo.

Gruzinai visada buvo paliekami jų pačių likimui.

XVIII-jame amžiuje rytinės Gruzijos karalius Irakas II ir vakarinės Gruzijos karalius Saliamonas I sumano sudaryti sąjungą prieš turkus ir persus su Rusija. 1783 metais pasirašoma rusų - gruzinų sutartis. Bet suartėjimas su Rusija taip pat į gera gruzinams neišėjo. Užuot globojusi Gruziją, Rusija pradeda kaip tik stengtis ją sau paglemžti. Tiek gruzinų karaliai, tiek diduomenė manė, kad krikščioniška Rusija teiks gruzinams paramą prieš Turkiją ir Persiją. Manyta, kad, Rusijai padedant, Gruzija galės geriau ir viduje susitvarkyti. Tiesa, kurį laiką Gruzijos politinis, ekonominis ir kultūrinis gyvenimas sparčiai žengė pirmyn. Bet nuolatiniai persų ir turkų puolimai ir Rusijos veidmaininga politika privedė prie visiško Gruzijos žlugimo. Pirmiausia Rusija nieko nedarydavo, matydama, kaip Turkija ir Persija naikina Gruzijos kraštą, paskiau, kaipo Gruzijos globėja, skelbdavo anoms valstybėms karus, padėdavo neva gruzinams, bet iš tikrųjų tuo būdu pati stiprinosi Gruzijoje.

XIX-jame šimtmetyje Rusija visiškai pavergė gruzinų tautą, panaikindama visų Gruzijos kunigaikštijų nepriklausomybę. Tuo pačiu laiku Rusija įvedė Gruzijoje savo administraciją. Prisiuntė daugybę rusų valdninkų. O valdininkai buvo siunčiami labai žiaurūs, visų blogiausieji, kurie pačioj Rusijoj kuo nors nusikalto. Tuo būdu, Gruzija virto antru Sibiru, kur buvo siunčiami visoki nusikaltėliai. Gruzinų gi valdininkai buvo iš visur išstumiami. Paliekami buvo tik tie gruzinų valdininkai, kurie buvo ištikimi rusų valdžiai, kurie garbino Rusijos carą. O tokių išgamų gruzinai gana daug turėjo, ypač didikų tarpe, kuriems labai patikdavo, kai rusų valdžia apdovanodavo visokiais medaliais ar kitomis malonėmis.

Tačiau gruzinų tautos kamienas ir juonoji inteligentija visą laiką stengėsi numesti rusų jungus. Todėl nuolat gruzinų patrijotai rengė prieš rusų valdžią visokius sąmokslus ir sukilimus. Visas XIX amžius — tai sąmokslų ir sukilimų amžius. Tačiau ne vienas sąmokslas, nei sukilimas nepasibaigė visišku gruzinų laimėjimu. Tiesa, daug kartų neskaitlingi gruzinai sumušdavo daug skaitlingesnius rusų būrius, bet vis tiek neįstengdavo numesti rusų priespaudos. O po kiekvieno sukilimo prasidėdavo dar baisesni gruzinų persekiojimai. Sukilėliai gi turėdavo bėgti kalnuosna ir ten slapstytis, laukti naujo sukilimo.

IŠKILMĖS EGIPTE

Ligšiol Egiptas buvo anglų žinioje. Tą šalį prižiūrėjo anglų valdžios skiriami valdininkai — aukštieji komisarai. Pagal paskutinę sutartį, Egiptas tapo savarankiška karalija. Vaizdelyje b. aukštas komisaras, o dabar tik Anglijos ambasadorius važiuoja pas Egipto karalių.

Gruzinų kalbos vietoje visose įstaigose įvesta buvo rusų kalba. Buvo persekiojama gruzinų spauda ir literatūra. Gruzinų cerkvės nepriklausomybė taip pat buvo panaikinta Iš Rusijos gabenami buvo rusų žmonės ir Gruzijoje apgyvendinami, kurie turėjo skleisti čia rusų kultūrą. Tokioj padėtyj kraštas smuko ne tik kultūriškai, bet ir ūkiškai, nes rusai viską veždavosi Rusijon. Rusų valdžia, panašiai kaip lietuviams, buvo sugalvojusi gruzinams tam tikrą slovenišką raidyną, kuriuo turėjo būti spausdinamos gruzinų knygos.

Tačiau rusų persekiojimas neįstengė palaužti gruzinų pasipriešinimo, neįstengė nuslopinti jų tautinės dvasios. Atvirkščiai, prieš rusų persekiojimus vienijosi visa gruzinų tauta. Netgi tie, kurie anksčiau dėjosi su rusais, į galą XIX amž. susivienijo su gruzinų patriotais ir išvien slaptai veikė prieš rusų valdžią. 1870 metais prasideda didelis gruzinų tautos revoliucinis sąjūdis. Prie revoliucijonierių dedasi ne tik inteligentija, bet ir darbininkų masės, visos partijos, neišskiriant ir kairiųjų. Su gruzinų patrijotais ėjo iš vieno ir gruzinų dvasiškija, kuri buvo nepatenkinta Gruzijos cerkvės prijungimu prie Rusijos cerkvės.

Po rusų pralaimėjimo su japonais 1905 metais, revoliucinis judėjimas Gruzijoje dar labiau padidėjo, juo labiau, kad tuo pačiu metu neramu buvo ir visoj Rusijoj. Revoliuciniai sąjudžiai labiausiai plėtėsi vakarinėj Gruzijoj, kur buvo susidariusi netgi laikina gruzinų vyriausybė. Tačiau rusai, atsiuntę savo kariuomenę ir daugybę kazokų, kurie žudė gruzinus be jokio pasigailėjimo, užgniaužė netrukus visus grizinų sukilimus. Susidarius valstybės dūmai, gruzinai gavo teisę siųsti jon kelis savo atstovus, bet tai nedaug tepadėjo gruzinų tautai, nes iš viso dūma nedaug tereiškė Rusijos gyvenime. Caras ir toliau valdė, kaip norėjo.

Kilus pirmajai (kovo), o paskui antrajai (spalių) revoliucijai, gruzinai veda visas pastangas atstatyti savos valstybės nepriklausomybę. Steigiama gruzinų Tautos Taryba. Iš pradžių gruzinai stengiasi veikti išvien su kitomis Užkaukazijos tautomis, bet tas darbas nesiseka.

Pagaliau gruzinų patriotai ryžosi veikti patys vieni. 1918 metais gegužės 26 dieną Tautos Taryba, kuriai pirmininkavo Nojus Žordanija, paskelbė gruzinų tautos nepriklausomybę. Tuo būdu po 117 metų vergovės gruzinų tauta vėl tapo laisva. Tuojau buvo sudaryta Gruzijos vyriausybė ir išrinktas steigiamasis seimas. Susirinkus seimui, laikinoji vyriausybė atsistatydino, ir sudaryta buvo nauja vyriausybė priešakyj su Žordanija.

Tačiau neilgai buvo lemta gruzinų tautai džiaugtis laisvės gyvenimu. Bolševikai, įsigalėję Rusijoje, ištiesė savo nagus į Gruziją, į visą Užkaukaziją. Pirmiausia bolševikai užėmė Dagestaną, paskui Azerbeidžaną, o netrukus, nugalėję atkakliai kovojusius gruzinus, pavergė visą Gruziją. Visa Gruzinų vyriausybė su daugybe patriotų-veikėjų buvo priversta bėgti užsienin. Ir vėl gruzinams prasidėjo vergovės metai. Senąjį dvigalvį caro erelį pavadavo dabar bolševikų kūjis ir piautuvas.

Bet ir Santarvės valstybės, t. y. Anglija ir Prancūzija, taip pat nieko Gruzijai nepadėjo, neužstojo jos prieš grobuonis. Tiesa, 1920 metais sausio 12 d. Vyriausia Santarvės valstybių taryba pripažino de facto Gruzijos valstybę, o 1921 metais sausio 27 d. ta pati taryba, pripažinusi Estijos ir Latvijos valstybes, pripažino Gruzijos nepriklausomybę ir de iure. Bet kai bolševikai užėmė Gruziją, tai nė viena didžiųjų valstybių nepareiškė dėl to įvykio jokio protesto. Nieko neprasižiojo ir Tautų Sąjungos susirinkimas. Jis pavedė Tautų Sąj. Tarybai atkreipti dėmesį į įvykius Gruzijoje, kad galėtų padėti, gerai progai pasitaikius, taikingu būdu grąžinti normalią padėtį Gruzijoje. Tik tiek. Kažin, ar kada toji gera proga pasitaikys ar ne.

1924 metais gruzinai savo pajėgomis mėgino sukilti prieš Sovietus, bet vėl sukilimai su visu žiaurumu buvo užgniaužti. Susilaukta dar didesnių persekiojimų. Ir taip gruzinų tauta turi kęsti ir toliau svetimą jungą. Juo skaudžiau gruzinams, kad dabar juos smaugia jų pačių išsigimęs tautietis, gruzinas, Sovietų diktatorius Džugašvili-Stalinas.

A. P.

Italų kariuomenė jau užkariavo visą Abisiniją ir pavergė visus jos gyventojus. Abisinų karo vadus paėmę nelaisvėn atgabeno net Italijon. Vaizdely matome Abisinijos vadus Italijos karininkų apsuptus Romos stotyje.

Mūsų gimtasis kraštas

Iš Tverečiaus padangės ir jos praeities

(Žiūr. „J. Dr." 14 N.)

Anksčiau nors trumpai supažindinau „Jaun. Dr." skaitytojus su senesne šios padangės praetimi. Tverečėnų jaunimui svarbu žinoti, kaip jo protėviai kovojo ir vargo dėl šviesesnės ateities. Šiuo kartu pakalbėsiu apie vėlyvesnius rusų viešpatavimo laikus, kurie, be abejo, daugiausia padarė žalos visai mūsų tautai, o kartu ir tverečėnams. Rusams numalšinus 1863 m. sukilimą, caro valdžia pasidarė daug griežtesnė ir žiauresnė, negu anksčiau buvo. Sukilimui malšinti rusų valdžia atsiuntė Vilniun gubernatorių Muravjovą, kuris visu griežtumu ir žiaurumu ėmė tremti Sibiran kalėjmuosna sodinti kaltus ir nekaltus, sukilime dalyvavusius ir visai nedalyvavusius. Jo viešpatavimo laikus ir žiaurius darbus Vilniaus krašte prisimena ir tverečėnai seneliai. Kaip jau minėjau, tverečėnai sukilime dalyvavo, bet koks skaičius jų ten buvo, iki šiol tikslių žinių neturime. Tik žinome, kad kai kurie tverečėnai tų žiaurių bausmių neišvengė. Už sukilimą buvo ištremti Sibiran šie šio krašto sukilimo dalyviai: Jonas Azarevičius su sūnumi, Mykolas Pundys ir Jonas Gylys iš Dzieškaučinos sodž., Vincas Kulikauskas iš Laumakės sodž., ir Jonas Šulga iš Šiulgų sodž. Iš jų tik vienam Jonui Azarevičiui pasisekė, jau senam, išvargusiam, sugrįžti savo gimtajan kraštan ir čia pabaigti savo gyvenimo dienas. Visi kiti žuvo Sibire. Rusai, ilgus amžius valdydami užgrobtą kraštą visai nesirūpino gyventojų švietimu. Mat, juo žmogus tamsesnis, juo lengviau jis valdyti.

Tame pačiame laikotarpy, kai Vakarų Europoje liaudies švietimas ir ekonominė ūkininkų būklė klestėte klestėjo, mūsų krašte ir kartu Tverečiaus padangėje buvo skurdu, tamsu. Daugumos tverečėnų ūkininkų mažos, medinės, dūminės bakužės, balanų šviesa apšviestos. Maistas—prastas viralas. Kasdieninė duona-bėralinė, ir tos ne visada būdavo. Retas kuris turėdavo šventadieniui batus; kasdien visi avėdavo vyžomis. Kai kituose kraš-

tuose plėtėsi apšvieta, Tverečiaus padangėje viena po kitos dygo žydų laikomos smuklės (karčiamos). Tų smuklių Tverečiaus padangėje buvo nusėta visa eilė. Pačiame Tverečiaus miestely buvo kelios smukles, o sodžiuose, pav., Dysnoje, D. Kukučiuose, Galalaukiuose, Didžiasaly, Pečiurkose, Astraviškiuose, Guntaunykuose, Rasciūnuose, Būkliškėje, Krauciškėje, Kukutėliuose ir Erzvėte po vieną. Tad kiekvienam aišku, ką gera galėjo duoti toks skaičius ne mokyklų, ne švietimo organizacijų, bet smuklių. Iš tų smuklių galėjo pragyventi nemažos žydų šeimos. Ten daug klupo grūdų pūrelių. Tų smuklių šinkoriai-žydeliai anais laikais buvo ne maži sodžiaus „autoritetai". Susipyks kaimynas su kaimynu, ir čia žydas su savo stikliuku pribūna ir, iš vieno ir iš kito paėmęs „baryščių", taiko juos. Nelaimė kokia ištiks ūkininką, o pinigų nėra kur gauti—bėga pas žydą, kuris skolindamas jau išanksto pasako, kad reikės kasmet mokėti palūkanos. Atėjus rudeniui, toks šinkorius važinėdavo po kaimus ir rinkdavo duoklę-biruolių. Retas kuris iš ūkininkų drįsdavo atsisakyti; beveik kiekvienas duodavo, nes bijojo žydo užrūstinti, kad, atėjus nelaimei gali jo „malonės" netekti.

Bet tverečėnų susipratimo dėka iki šiai dienai jau nė vienos karčiamos nebepasiliko. Dar žydų gyvena viena kita šeima, bet jau jie verčiasi vien smulkia prekyba. Be šių „geradarių" šinkorių, dar būdavo atsitikimų, kad po kaimus su statinėmis degtinės važinėdavo rusų agentai ir kaimiečius veltui vaišindavo. Pavaišinę, ragindavo priimti pravoslavų tikybą, žadėdami veltui duoti žemės ir kitų įvairių privilegijų ir lengvatų. Tačiau Tverečėnai nors ir sunkiai vargo, bet nesutiko pakeisti savo tikybos už jokius priešo pažadus. Tokiu būdu nė vienas tverečėnas nebuvo priėmęs rusų siūlomos pravoslavų tikybos.

Rusų valdžia saugumui ir tvarkai palaikyti Tverečiaus ir Mielagėnų valsčiuose laikė tik vieną žandarą-raitelį, bet stropiai buvo sekamas kiekvienas drąsesnis tverečėnas.

Tverečėnai neturėjo nė vieno iš savo tarpo šviesesnio — mokytesnio žmogaus. Neturėjo su kuo pasitarti svarbesniais gyvenimo reikalais. Ūkininkų vaikams į mokslo įstaigas durys buvo uždaros.

Taip kelius šimtmečius slinko sunkus tverečėno lietuvio gyvenimas, tarytum, be vilties sulaukti šviesesnių laikų.

Bet gyvenimas bėgo ir dirbo tverečėno naudai. Sunku tiksliai nupasakoti neturint tikrų dokumentų, kuriais metais šiame krašte prasidėjo ryškesnis tautinis atbudimas. Tik žinome, kad vikariaujant kun. Majevskiui jau buvo mestas lietuviškas grūdas Tverečiaus žemėn. Jis pirmas šiame krašte nemokamai ėmė parapijiečiams dalinti lietuviškus elementorius. Juos buvo gavę dar ir dabar gyvi liudininkai: Jonas Janutėnas (86 am.) ir Uršulė Dragūnaitė, buvusi kaimo daraktorka—abudu iš Kukutėlių kaimo. Dar daugiau tverečėnams yra žinomas kun. Cibavičius, kuris jau ragino tėvus mokinti savo vaikus namie lietuviškai. Jo rupesčiu buvo įvestas Tverečiaus bažnyčion lietuviški giedojimai ir sudarytas didelis bažnytinis choras, kurį vedė darbštus ir gabus lietuvis vargonininkas Karpavičius. Chore dalyvavo šie asmens: Mykolas Pundys iš Kukutėlių, Motiejus Kėkštas su savo broliu iš Tverečiaus, Skrabutis iš Rasciūnų, Joakimas Česūnas ir Gabrys Martinėnas—abudu iš Erzvėto sodž. Pastarasis, būdamas bažnytinio komiteto nariu, uoliai rūpinosi lietuvišku giedojimu. Šalia bažnytinių giesmių varg. Karpavičius mokydavęs chorą ir lietuv. liaudies dainelių. Be choro vedimo vargoninkas dar slaptai mokino vaikas lietuviškai skaityti. Dar tenka suminėti ir tas ryškus ir svarbus kun. Cibavičiaus žingsnis padarytas tverečėnų naudai. Tais laikais kai kurie lenkų dvarininkai norėjo per bažnyčią skiepyti savo dvasią vietiniams lietuviams gyventojams. Vieną kartą atvažiavęs bažnyčion Pakalniškių dvaro dvarininkas Kurkauskas per pamaldas užtraukė bažnyčioje lenkiškai giesmę. Po pamaldų kun. Cibavičius tokį jo elgesį viešai iš sakyklos bažnyčioje išpeikė ir uždraudė toliau taip daryti. Nuo to laiko dvarininkai niekuomet daugiau lenkiškai nebegiedodavo. Nuo to laiko jau vis aiškiau pradeda reikštis tverečėnų viešas pasirodymas su lietuviška giesme ir daina. Todėl ir reikia manyti, kad nuo kun. Cibavičiaus laikų jau viešesniu lietuvišku keliu pradeda eiti tverečėno gyvenimas. (B. d.)

R. B—nas.

J. ČEKAUSKAS

Snaigės

Krenta snaigės tyros, gražios,
Mūsų laukus baltai puošia —
Auksu saulė jas nudažo,
Žėri lauke ir miškuose.

Snaigės baltos, krištolinės
Mūs laukuose susiklostė,
Jos gal vargšus prisiminę,
Skrenda iš dangaus mūs guosti.

Bet atskridęs šiaurės vėjas
Kelia snaigutes nuo žemės,
Jas nešioja pakylėjęs,
Nuo jų oras net aptemęs.

Neša, neša snaiges vėjas,
Klosto pamiškėj ir miškas tyli...
Kai saulutė pažiūrėjo,
Jis pastatė baltą pilį.

ORAS IR SPARNAI

Gyvename laikais, kada viskas stengiamasi išnaudoti arba panaudoti įvairiems tikslams. Išnaudojama ir panaudojama žemė, vanduo ir oras. Čia pakalbėsime apie oro panaudojimą. Žmogus mato, kad paukštis, skrisdamas oru, turi iškėtęs sparnus; tai jam padeda lengviau išsilaikyti ore. Pasidaro ir žmogus sparnus ir mėgina skristi, bet negali. Tiesa, jeigu šoksta iš aukštesnės vietos, tai nukrenta taip smarkiai, kaip kristų be sparnų. Vadinasi, sparnai, remdamiesi į orą, įgauna pasipriešinimą ir ne taip greit krenta, kitaip sakant, padeda daiktui geriau išsilaikyti ore.

Akmuo, smarkiau mestas iš rankost, oliau nuskrenda oru, negu akmuo, paleistas netaip smarkiai. Čia galime įžiūrėti reikalingą skridimui sąlygą, daikto greitumą. Bet kad daiktas greitėtų, reikalinga jėga, kuri tą daiktą stumtų. Pritaikykim daiktui prietaisą, kuris galėtų, duoti nuolatos jėgą, kuri suteiktų mūsų daiktui reikalingą greitumą ir pritaisykim tam daiktui sparnelius. Tai ir turėsime lėktuvą.

Greitumą čia paprastai suteikia propeleris (lėktuvo priekyje motoro sukamas sparnelis panašus į malūno sparną). Oras, nuolatos besipriešindamas, neleidžia orlaiviui kristi. Orlaiviai stengiamasi daryti iš lengvesnių medžiagų. Didesni orlaiviai esti kelių propelerių varomi (įtaisytų sparnuose). Motorai vartojami labai stiprūs. Orlaivis, jeigu jo propeleris sukasi nepakankamai greitai, skrenda prisiliesdamas žemės, jeigu tik propeleris ima greičiau suktis, orlaivis kyla nuo žemės.

„Laikai keičiasi, ir mes su jais keičiamės"— sako lotyniškas posakis. Ir iš tikrųjų, kas seniau būdavo pasakose, dabar jau yra tikrenybėje.

Ne tiek daug laiko praėjo, o kiek jau rado orlaiviai gyvenime įvairių pritarimų. Keletą paminėkim: susisiekimui, prekybai, paštui, mokslui, sportui, karui ir kitiems tikslams.

Paskutiniais laikais žymiai plinta susisiekimas orlaiviais. Ir visai priešingai, negu galima tikėtis, kelionės saugumas orlaiviu yra daug didesnis, negu kuo kitu. Įsitikinimui paimkim vokiečių pateiktą statistiką. Ji rodo, kad 58 tūkstančiams skridimų pasitaiko tik vienas nelaimingas skridimas. Neimkim čia domėn kariškų lėktuvų, jų skraidymų, jų pratimų, kur jau dažniau pasitaiko nelaimingų atsitikimų. Prisiminkim tuo tarpu tik kai kurias laikraščiuose pateiktas traukinių, autobusų, taksų (nelaimingą belgų karalienės mirtį), motociklų katastrofas.

Kas kart plinta taip pat orlaiviais ir paštas. Anglai patiekia tokias žinias, kad jų oro paštas 1936 metais buvęs gyvesnis 47%, negu 1935 metais.

Sovietų Rusijos mokslininkai astronomai pakilę šešis kilometrus filmavo saulės užtemimą. Kiti mokslininkai, pakilę orlaiviais, daro kitus bandymus. Galime sakyti, kad moksliniais tikslais žuvo ir mūsų tautos didvyriai Darius ir Girėnas, nugalėję Atlantą. Svarbu, mat, turėti susisiekimą oru tarp Amerikos ir

Europos. Šiam reikalui reikalinga ištirti keliai, mašinų patvarumas ir panašiai.

Iš orlaivių filmuoja ar fotografuoja netik saulę ir kitus dangaus kūnus, bet ir žemę. Gautomis nuotraukomis taiso ligšiolinius ir sustato naujus žemėlapius. Orlaiviai tinka ir kitoms, ypač kariškoms observacijoms arba stebėjimams.

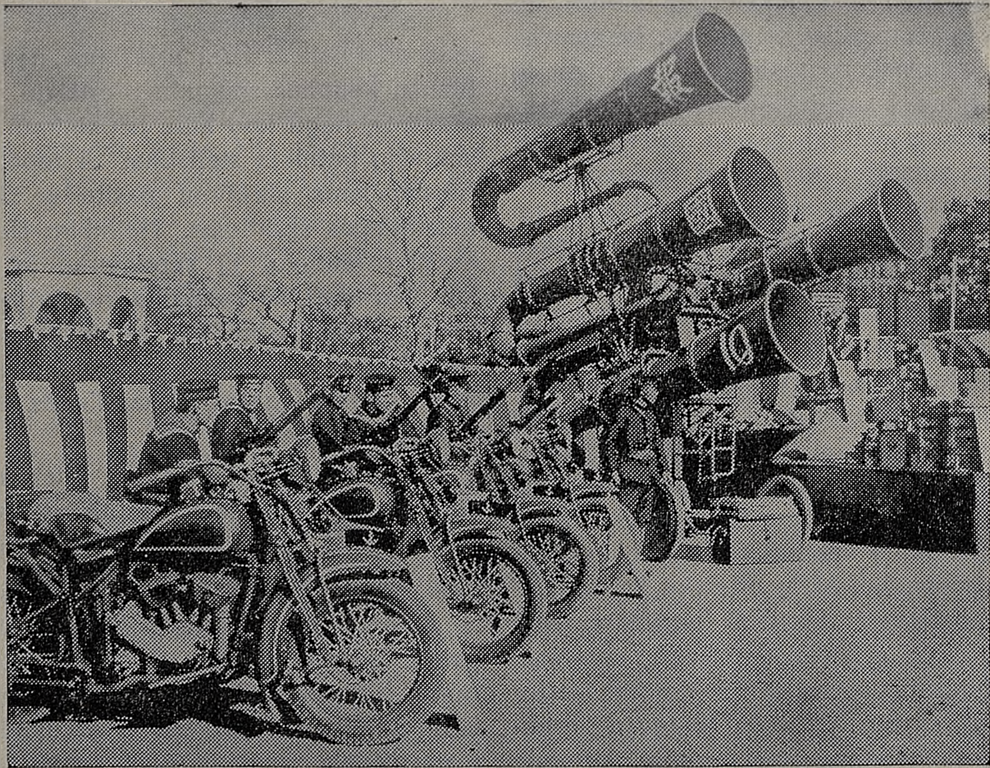
Prancūzų oro laivyno ministerija, norėdama pagerbti Lindbergh'o Atlanto nugalėjimą, dešimties metų sukaktuvių proga skelbia rungtynes skristi Lindbergo skristu keliu. Pirmos vietos laimėtojui skiriama vieno milijono frankų dovana.

Kiekviena valstybė stengiasi oro laivyną panaudoti kariškiems tikslams. Ginklavimasis dabar eina smarkiu tempu. Nenuostabu tad, kad ir orlaivininkystė taip greitai vystosi. Dažnai paduodami skaičiai, kiek kuri valstybė turinti orlaivių, bet tie skaičiai nėra tikslūs, nes juos paduoda kitos valstybės tiktai spėliodamos, kiek kuri valstybė galinti turėti orlaivių, o savo kiekviena nuslepia.

Anglų firmos atsakiusios skandinavų valstybėms greitą orlaivių pagaminimą, atidėdamos tą darbą į galą šių arba net 1938 metų. Anglija turinti labai stiprų jūros laivyną. Nenorinti ji pasilikti ir šioje srityje. Ko norėti, kad automobilių firmos meta savo darbą ir imasi statyti orlaivius; net čekoslovakų batų firma „Bata" ėmėsi statyti orlaivius.

Turint orlaivius reikia turėti ir vairuotojų. Štai keletas atsitikimų besilavinančių vairuotojų gyvenime. Pereitais metais Orenburgo aerodrome buvo toks atsitikimas. Orlaivį vairavo mokinys, prižiūrimas už jo sėdinčio kariškio. Po netikusio mokinio leidimosi į žemę ir vėl pasikėlimo nukrito vienas ratas. Nusileidimas gresė dabar didele katastrofa. Aerodrome, matyt pagal orlaivininkų susitarimą, pažymėta, kad negalima leistis. Karininkas, pamatęs nelaimę, paėmė vairą į savo rankas ir, nusimovęs kojinę, išmetė žemėn pranešimą, kad jam atsiųstų kitu orlaiviu ratą. Pakilo kitas orlaivis ir ant virvės nuleido šiam iš viršaus ratą. Karininkas dviejų kilometrų aukštume atidavė

LĖKTUVŲ SEKLIAI

Nors yra lėktuvų, kurie skrenda visai be garso, be bildėsio, tačiau tam tikri aparatai suseka juos dar toli beskrendančius. Čia ir parodomi tokie aparatai.

vairą mokiniui, o pats atsargiai išlipęs po 40 minučių darbo uždėjo ratą ir vėl grįžo į savo vietą. Paėmė iš mokinio vairą ir laimingai nusileido.

Kariški orlaiviai esti kelių rūšių. Vieni jų tinka bombardavimui, jie skrenda pamažu, bet daugiau gali panešti, kiti tinka daugiau gynimui, dar kiti — observacijai, šie esti lengvesni, vadinami medžiokliniai, bet užtat gali per valandą nuskristi daugiau, negu tūkstantį kilometų.

Amerikoje orlaiviai treniruojasi (daro pratimus) ir su tankais. Tankai prikabinami iš apačių. Nusileidžiant prie žemės atkabinamas tankas, o orlaivis skrenda toliau nusileisti. Mat, kitaip galėtų įvykti katastrofa.

Kariški orlaiviai esti šarvuoti. Turi jie su savim kulkosvaidžius. Gali jie šaudyti priekin, viršun į šonus ir kur tik panori. Tuo būdu jie gali pulti kitus ir ginti nuo priešų orlaivių.

Paprastai nelaimėms išvengti lakūnai turi su savim parašiutus (panašius į lietsargį). Prancūzijoje kariškuose orlaiviuose stengiamasi įrengti prisegiamas kabinas (kur sėdi lakūnai) su parašiutais. Jeigu kiltų ore katastrofa, kabina atkabinama, kuri su parašiutu gali laimingai nusileisi.

Yra žmonių nemačiusių pašliūžų. Yra tokių, kurie jomis moka sportuotis. Yra tokių, kad laikosi važiuodami už virvės traukiamos arklio, yra tokių, kad laikosi virvės traukiamos motociklų, ir tokių, kurie laikosi virvės traukiamos jau orlaiviais.

Pasaulis labiausiai bijo dabar orlaivių ir dujų karo. Pasirodo, kad ir šias priemones vartojant ne taip jau lengva kariauti. Orlaivius stengiasi nušauti. Ir taip 1915 metais nušauti vienas orlaivis reikėdavo 10.000 šūvių, 1918 metais — per pusę mažiau, o šiandieną dešimteriopai mažiau. Pridėkim čia tai, kad šiandieną orlaivį gali numušti ir vienu šūviu. Yra aparatai, kurie pagal oro bangavimą (pagal balsą besiartinančio orlaivio) nustato puikiai patranką ir pataiko į orlaivį. Orlaivius vartoja dabartiniame naminiame Ispanijos kare. Vartojo juos ir italai kare su abisinais. Pasirodė, kad ir orlaiviais nebuvo taip lengva kariauti. Etijopija – kalnuota šalis, nėra kur nusileisti. Reikėjo vengti ir daugybės paukščių būrių, kurie galėdavo pakenkti orlaiviui pakliuvę po propeleriu. Pasirodo, kad neužtenka bombarduoti vien miestus ir lyginti jų namus su žemės paviršiumi, bet taip pat reikėdavo bomborduoti ir palmės. Paaiškėjo, kad bombordavus palmę, pasipildavo apie penketą abisinų, kurie, nešdamiesi rankose virš galvų palmių lapus, atrodydavo lakūnams tikromis palmėmis, bet vaikščiojančiomis ar bėgiojančiomis.

Į orlaivį netrenkia perkūnas, o esant lietui lakūnas pakyla aukščiau debesų.

f.

H. G—TIS

Ar ateisi?...

Kai rogutės lėks ledu,
O ant ledo taip slidu, slidu..
Ar ateisi?

Ledas blizga gražumu,
Rogės lekia, net baugu,
Taip važiuosim vis kartu...
Ar ateisi?

Siauros rogės lėks ratu,
Mes rogutėse abu,
Skrisime ratu, slidu, slidu...
Ar ateisi?

Ledas turi dovanų,
Nuo saulutės — spindulių,
Bus rogutėse smagu...
Ar ateisi?

Ir rogutės skris ledu,
Skepetaitė virš galvų,
Kaip smagu, kai mes abu...
Ar ateisi?

Skolų mokėjimo lengvatos

II.

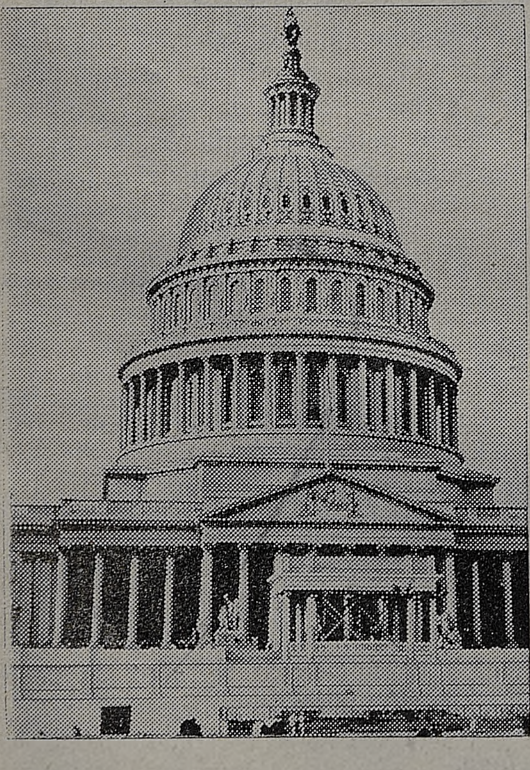
Pereitame „Jaunimo Draugo" numeryje buvo kalbama apie įstatymų pripažintas ūkininkams skolų mokėjimo lengvatas. Be to, buvo pažymėta, kad lengvatomis ūkininkas-skolininkas gali pasinaudoti nieko neatsiklausdamas. Kitaip sakant, skolininkas, kuris nori skolų mokėjimą atidėti iki 1938 metų arba sumokėti skolą dalimis, neturi pareigos atsiklausti skolininko arba prašyti kokios nors valstybinės įstaigos. Tačiau tai liečia tik tiesiogines skolas, užtrauktas prieš 1932 met. liepos 1 d. Tai reiškia tokias skolas, kaip kad ūkininko įsiskolinimą privačiame banke, vieno ūkininko pas kitą ir t. t. Bet žinoma, kad šalia tos rūšies skolų, ūkininkus slėgė ir slėgia visa eilė kitokių skolų. Pavyzdžiui, ūkininkas pasiėmė nuomon žemę ir neturi kuo sumokėti nuomos. Brolis pasižadėjo seseriai išmokėti kraitį ir neturi kuo išmokėti. Vietoj dalyti žemę į mažus sklypus vienas brolių pasižada sumokėti kitiems jų dalis pinigais. Pasunkėjus laikams, neturi kuo sumokėti ir t. t. Tokių ir panašių skolų ūkininkai turi labai daug. Kas blogiau, kad šitos rūšies skolos prislėgė ūkininkus - skolininkus dvigubai, nes ūkio gaminiai atpigo. Todėl ir šios rūšies kai kurioms skoloms pripažintos lengvatos. Skirtumas, tačiau, tarp pirmos ir antros rūšies lengvatų yra tas, kad antros rūšies lengvatomis galima pasinaudoti tik tada, kai tai leis Taikymo Įstaiga.

Taikymo Įstaigos veikia prie vaivadijų (Wojewódzki Urząd Rozjemczy) ir prie apskrities savivaldybių (Powiatowy Urząd Rozjemczy). Kreiptis su prašymu reikia į tos apskrities Taikymo Įstaigą, kur yra skolininko ūkis. Apskrities Taikymo Įstaigos galima prašyti:

1. *Užskaityti skolon permokėtus nuošimčius.* Tai reiškia, jei skolintojas ėmė didesnius nuošimčius, negu įstatymai leidžia (dabar įstatymai numato daugiausia 8 %, 10 % ir 11 %), tai skolininkas turi teisę prašyti Taikymo Įstaigos, kad susidarusi iš išmokėtų nuošimčių suma būtų atskaityta iš skolos. Jei iš tikrųjų nuošimčiai buvo didesni už įstatymų leistus, tai Taikymo Įstaiga patenkins prašymą. O jei apskaičiavus pasirodytų, kad išmokėti nuošimčiai būtų didesni už pačią skolą, tada galima kreiptis teisman, reikalaujant, kad liekana būtų grąžinta. Pravartu čia dar pažymėti, kad nuošimčiai nebūtinai turi būti mokami pinigais. Gali būti nuošimtin atiduota naudotis pieva arba žemė. Įstatymai, kurie numato šią lengvatą, reikalauja tik, kad gaunamos iš pievos arba žemės pajamos būtų kiek didesnes už leistus imti nuošimčius pinigais. Mat, atskaitomas yra darbas.

Galima pasinaudoti lengvatom, jei skolininkas iš karto paima nuošimčius. Pav., skolino metams 100 auks., o gavo raštą, kad paskolino 150 auks., tai ir tokiais atvejais, jei tik pasiseks įrodyti, galima kreiptis. Tai-

AMERIKOS DIDŽMIESTYJE

Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentūros rūmai Vašingtono mieste. Iš čia išeina prezidento Rusvelto, išrinktojo antram ketvirtmečiui, parėdimai visam kraštui.

Kai kur šviesus jaunimas ir vyresnioji karta ilgus žiemos vakarus praleidžia skaitydami knygas ir laikraščius. Vaizdelis rodo, kaip uoliai ir atydžiai jaunieji skaito savo laikraštį „Jaunimo Draugą".

kymo Įstaigon. Išmokėtus nuošimčius Taikymo Įstaiga atskaito tik nuo 1927 m. Anksčiau išmokėtų nuošimčių Taikymo Įstaiga neima domėn.

2. *Galima prašyti panaikinti pirkimo, nuomos ir kitas sutartis, jei pastarosios buvo sudorytos užtrauktų skolų laidavimui (gvarantavimui).* Kitaip sakant, jei kas sudarė pirkimo, pardavimo arba nuomos sutartį skolintojo verčiamas, o be to, matoma iš kitų aplinkybių, kad skolintojas skolino tikėdamas įsigyti skolininko žemę, tai Taikymo Įstaiga gali nepripažinti tokios sutarties. Skolininkas gali atgauti savo žemę arba pavaryti nuomininką. Be to, jei skolintojas įskolintų ipotekoj nupirktą žemę, tai Taikymo Įstaiga, atimdama iš skolintojo žemę, gali išbraukti ir skolas.

3. *Sumažinti atsisakiusių nuo žemės brolių ir seserų išmokėjimo dalis.* Tai reiškia, jei anksčiau dalijantis tas, kuris lieka prie žemės buvo pažadėjęs sumokėti atsisakantiems nuo žemės po 1000 auks., o dabar už jų dalis galima būtų duoti tik po 750 auks., tai Taikymo Įstaiga skolą sumažins iki 750 auks. Taip pat, jei dalijantis palikimu vienas vaikų turi kitiems išmokėti jų dalis pinigais, tai išmokėjimo suma gali būti Taikymo Įstaigos sumažinta. Kreipiantis į Taikymo Įstaigą reikia reikalauti, kad visiems būtų išmokėjimo dalys sumažintos. Tačiau reikia žinoti, kad ir lengvata gali būti pripažinta tik tiems ūkininkams, kurie pasidalijo arba pasižadėjo išmokėti paveldėjimo dalis nuo 1924 m. balandžio 28 d. iki 1932 m. liepos 1 d. laikotarpyje.

Be to, Taikymo Įstaiga, gavusi tokį prašymą, pati dar sprendžia, ar sumažinta išmokėjimo suma turi būti iš karto sumokėta, ar išdėlioti į dalis. Jei Taikymo Įstaigai, betiriant ūkininko medžiaginę būklę, paaiškėtų, kad ūkininkas yra sunkiose medžiaginėse sąlygose, tai gali ne tik išdėlioti skolą į 28 dalis, bet gali leisti sumokėti skolą vertybės lakštais.

4. *Sumažinti skolą už nupirktą žemę.* Šia lengvata gali pasinaudoti tie ūkininkai, kurie nuo 1924 m. balandžio 28 d. iki 1932 m. liepos 1 d. laikotarpyje pirko žemę ir nesumokėjo dar visų pinigų.

Taikymo Įstaiga, gavusi tokį prašymą, tiria, kiek jau ūkininkas sumokėjo už nupirktą žemę ir kiek buvo susitaręs sumokėti. Po to apskaičiuoja, už kokios žemės dalį ūkininkas sumokėjo (pusę, trečdalį, penktadalį ir t. t.). Visa tai apskaičiavusi įkainoja, kiek sumažėjo vertė nesumokėtos dalies, ir atitinkamai sumažina skolą. Kartu Taikymo Įstaiga sumažina skolos nuošimčius ir nusprendžia ar skola išdėlioti į dalis ir į kiek dalių. Kad ūkininkas - skolininkas galėtų prašyti sumažinti skolą, turėjo nebūtinai pats pirkti žemę. Pavyzdžiui, žemę galėjo pirkti tėvas, o sūnus, kuris paveldėjo žemę ir skolas, turi teisę

reikalauti sumažinti nesumokėtą už žemę skolos dalį. Bet savaime aišku, kad Taikymo Įstaiga tik tada sumažins skolą, jei iš tikrųjų žemės vertė, už kurią reikia sumokėti skola, sumažėjo, kitaip sakant, žemė atpigo. Jei ūkininkui pasisekė pirkti žemę labai pigiai ir neatsižvelgiant į žemės kainų kritimą, vis tiek dar jos vertė ir dabar toji'pati, tai skolininkui nebus sumažinta skola. Tačiau pažymėtina ir prieš lengvatas viena pastaba, būtent, žemės pardavėjas turi teisę reikalauti panaikinti sutartį, jei ūkininkas - skolininkas prašo sumažinti dar nesumokėtą už žemę pinigų dalį. Tokiu atveju pirkėjui grąžinama sumokėta pinigų dalis, o pardavėjui žemė.

5. *Taikymo Įstaiga turi teisę sumažinti dviejiems metams mokestį už nuomą.* Šia lengvata gali pasinaudoti tie ūkininkai, kurie turi sudarę nuomos sutartis dar gerais ūkininkams laikais keleriems arba ir keliolikai metų. Kadangi gerais ūkininkams laikais (1925—1929 metų laikotarpis) pajamos ir žemės, palyginti, buvo didelės, todėl ir mokėti už nuomą galima buvo daugiau. Kainoms kritus, anksčiau susitarto atlyginimo nuomojantieji jau negalėjo mokėti. Šitokiais atvejais galima kreiptis į Taikymo Įstaigą, ir pastaroji sumažins nuomą atitinkamai sumažėjusioms iš nuomojamos žemės pajamoms. Be to, Taikymo Įstaiga turi teisę prieš 1933 m. liepos 1 d. nesumokėtą nuomą sumažinti ir išdėlioti keturiolikai metų išmokėjimui.

Jei laikotarpis, kuriam žemė buvo išnuomota baigiasi, arba jei dėl kokių nors kitų priežasčių Taikymo Įstaiga panaikintų nuomos sutartį, tai nuomojantis gali sumokėti nuomą inventorium. Nuomojančiam pasiūlius nuomą sumokėti inventorium (darbo pabūklais, gyvuoliais), Taikymo Įstaiga įkainoja inventorių pagal tą kainą, už kokią nuomojantis inventorių įsigijo. Vadinasi, jei arklį pirko už 400 auks., o dabar to arklio vertė nukrito iki 300 auks., tai nuomos sąskaiton bus paskaitytas arklys už 400 auks.

6. *Taikymo Įstaiga gali sumažinti priteistas mokėti skolintojui teismo, egzekucijos, bylinėjimosi (advokatui užmokesnį) išlaidas.* Žinome, kad skolininkui nemokant skolos, skolintojas turi teisę paduoti skolininką teisman. Teismui priteisus mokėti skolą, egzekutoriaus padedamas skolintojas gali parduoti skolininko turtą. Tačiau teismas, egzekutorius, advokatas veltui nieko nedaro, reikia apmokėti. O apmokėti turi ne skolintojas, bet skolininkas. Ryšium su tuo, kartais tokios išlaidos yra didesnės už pačią skolą. Skolininkui tenka dvigubai sumokėti. Dėl to ūkininkams pripažintos lengvatos neaplenkia ir šitos ūkininkų skolų naštos. Panašiais atsitikimais ūkininkas - skolininkas, kuriam reikia mokėti teismo, egzekucijos bei advokatams gali prašyti Taikymo Įstaigos sumažinti padarytų išlaidų sumą. Taikymo Įstaiga turi teisę sumažinti tas išlaidas iki vieno penktadalio. Vadinasi, jei buvo priteista mokėti 100 auks., tai Taikymo Įstaiga gali sumažinti iki 20 auks. Šia lengvata negali pasinaudoti tik tie ūkininkai, kuriems bus įrodyta, kad jie tyčia nenorėjo grąžinti skolos.

Todėl kiekvienas ūkininkas, kurį slėgia skolos, privalo žinoti, ką jam gali padėti Taikymo Įstaiga. Be to, privalo neužmiršti, kad visais kitais atvejais, kurie čia nebuvo paduoti, galima dar kreiptis Taikymo Įstaigon.

P. Č.

K. NARVYDAS

Manoji daina

Nors pikta ir vėjas bevilčiai kvatojas,
Nors dūksta laukuose beširdė audra,
Bet aš jų neboju: tedūksta, tešėlsta —
Aš jaunas keliaunu su savo daina.

Manoji daina vargšams broliams skirta,
Kad primintų jiems skambų pavasario rytą,
Kad skausmams ir dejonėms jau vietos nėra,
Kad gimtinės dirvoms jau rasos nukrito...

Jai gaidą nuaudė gimtinės beržynas,
Gailios ašaros brolių žodžius jai surinko —
Ir manoji daina nuskambėjo gimtinėj,
Kada broliai po sunkiąja našta sulinko.

Ją kartoja kasdieną gimtinės beržynas,
Pilkieji laukai ją tylomis kartoja...
Kada jėgos apleidžia ir ištvermės trūksta —
Ji padrąsina vargstantį brolį artoją...

AKLŲJŲ PASAULIS

Gražus pasaulis, bet, deja, ne visi jį mato. Tokiais gamtos nuskriaustais yra aklieji. Vieni nemato iš prigimties, kiti praranda regėjimą susirgę kokia nors liga. Yra tai vieni nelaimingiausių pasaulyje žmonių, nes jie neturi brangiausio turto, kokiu yra regėjimas.

Bet ir aklųjų tarpe sutinkama tokių, kurie užima labai aukštas ir atsakingas vietas. Lenkijoje, pavyzdžiui, vienas aklas yra išrinktas atstovu seiman. Nemaža yra aklųjų, pagarsėjusių ir mokslo srityje. Pastarieji neteko regėjimo gyvenimo bėgyje. Baigia vidurinę arba aukštesnę mokyklą ir apanka. Tuomet visas savo jėgas pašvenčia mokslui. Todėl nenuostabu, kad akli žmonės kartais daug nusipelni savo visuomenei.

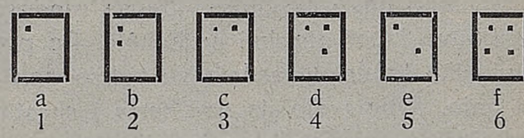
Blogiau yra kovoti dėl būvio, dėl duonos kąsnio tiems, kurie gimsta akli.

Jie mokosi specialiai jiems įsteigtose pradinėse mokyklose. Viena tokia aklųjų mokykla yra Vilniuje. Ten mokslo programa yra panaši į normalių mokyklų programą. Skirtumas yra toks, kad prie aklųjų mokyklų yra paprastai įrengtos didelės dirbtuvės, kuriose mokoma įvairių amatų. Aklieji pažįsta palietimu daiktų formą, medžiagą, o kartais ir spalvą. Todėl gali dirbtuvėse sėkmingai dirbti.

Aklųjų mokyklose ypatinga domė yra kreipiama į muziką. Turbūt todėl, kad aklieji pasižymi nepaprastu muzikalumu. Jie neturi regėjimo, bet už tat turi puikiai išlavintą klausą. Todėl mokosi dainuoti ir griežti su dideliu pamėgimu. Muzika yra maloniausias jų dvasinis penas *).

Kokiu būdu aklieji mokosi skaityti, jei nieko nemato?

Jie naudojasi tam tikra abėcėle, kurią aklas anglas Ludv. Braille išrado 1854 m. Toji abėcėlė nuo mūsiškės visiškai skiriasi ir vadinasi rafigrafija. Tai yra kombinacija šešių iškilusių taškų, pritaikintų palietimui. Štai, kaip atrodo kelios aklųjų abėcėlės raidės:

Atitinkamai perstatę taškus, gauname kitas raides.

Skaitmenys yra rašomi taip pat su pagalba iškilusių taškų, kaip viršuje pažymėta.

Aklieji skaito ne akimis, bet pirštais. Jie turi labai jautrius pirštų galus, kuriais, paliesdami iškilusias raides, gali lengvai mokytis skaityti.

Iškilusiomis raidėmis spausdintos knygos yra brangios, bet skaityti apysakas, poeziją ir kita akliesiems yra brangiau už pinigą.

Knygas su iškilusiu raštu pradėjo jau pavaduoti patefonas ir plokštelės, kuriose telpa ištisi knygų tekstai. Į tokias plokšteles yra įgriežiami mokslo veikalai, apysakos ir poezija, neminint jau muzikos. Patefonas yra tuo patogus, kad muzikos arba mokslinės paskaitos gali klausyti kartu daug aklųjų, ir tas malonumas pigiau atsieina, negu perkant knygas su iškilusiu raštu **).

Meksike yra miestelis Tiltepeo, kuriame visi gyventojai yra akli. Ten vaikai apanka, turėdami vos kelis mėnesius amžiaus. Tai yra išdava kažkokios aklumo ligos, kuri dar gerai neištirta.

Panašų miestelį prieš kelerius metus įsteigė Jugoslavijos valdžia, be tik panašų. Jugoslavijos valdžia kreipėsi į neturtingas moteris, ragindama tuoktis su aklais karo invalidais ir žadėdama jiems įsteigti valstybės lėšomis miestelį. Greitu laiku atsišaukė daug moterų, kurios sutiko būti nelaimingų invalidų žmonomis.

Saugokim savo akis, prisilaikydami švarumo ir kitokių dėsnių, kad kartais netaptumėm akli, nes aklųjų gyvenimas yra nepavydėtinas.

A.

---

*) Jie mokosi griežti iš gaidų, parašytų pagal Braille sistemą. Pasaulinio garso yra šie akli muzikai: pianistas Georges Théméli, kuris 22 m. amžiaus Paryžiaus Konservatorijos konkurse laimėjo pirmą vietą. May Walker pagarsėjo dainuodama Anglijoj Londono radiofone. Praėjusiais metais Vilniuje skambino pianinu Imre Ungar, kuris Chopin'o vardo konkurse gavo dovaną. Yra dar ir daugiau garsių įvairių sričių muzikų.

**) Už vis didesnės reikšmės dabartiniais laikais aklųjų gyvenime turi radio.

ŽALEŽERIS

Senelis

Vėlyvas rudens popietis. Apysenis, gerai apsivilkęs vyras perėjo pamažu gatvę. Atrodytų—grįžo namo pasivaikščiojęs. Senos mados jo batai buvo labai gerokai apdulkėję. Po pažastim laikė lendrinę lazdelę su aukso galvute ant galo. Žvilgterėjo jis dar kartą į skęstantį besileidžiančios saulės spinduliuose miestą. Žvilgterėjo tokiom gražiom, tamsiai mėlynom savo akim, kuriose visą praėjusią jo jaunystę lengvai galėtum pamatyti. Jos, tos akys, taip gražiai ir ramiai žiūri iš nuvargusio baltais, kaip sniegas, plaukais pagražinto veido.

Jis atrodytų svetimas, nes nedaug kas pro šalį eidamas jį pasveikindavo, nors ne vienas ir netyčiomis, kažkaip negalvodamas, žvilgtėrdavo į jo rimtas akis.

Sustojo senelis prie vartų, dar kartą atsigrįžo miesto pusėn, ir įėjo prieangin. Paskambinus durų skambutį, praskleidė žalius langų užtiesalus senelė ir kilsterėjo, gal pažiūrėti, kas čia eitų. Senelis mostelėjo lazdele.

— Nebijok, savas — pratarė.

— Dar be šviesos? — paklausė senelis.

Šeimyninkė vėl užleido langų užtiesalus.

Senelis perėjo per virtuvę, kur buvo didelės ąžuolinės lentynos, kuriose sustatyta pasieniui balto porceliano lėkštės ir indai. Už priemenės siauručiai laiptai vedė aukštyn viršutinin senelio kambarin.

Čia buvo tylu ir malonu. Prie vienos sienos gerais aptaisais knygų eilės, kitos sienos buvo apkartos paveikslais, kurių tarpe buvo ir žmonių gražių veidų ir šiaip krašto vaizdų. Prie stalo stovėjo minkšta, plati kedė, raudonu aksomu apmušta, su visais patogumais, ir sėdėti ir rankom pasidėti minkšta. Ant žalia staltiese patiesto stalo gulėjo kelios atidengtos knygos.

Senelis, kampan pasidėjęs skrybelę ir lazdutę, atsisėdo kedėn, susidėjo rankas ir ėmė kažką niūniuoti. Jam besėdint jau ir sutemo, jau ir žalsvi mėnulio spinduliai, lyg sidabro siūlų pluoštas, nušvietė ant sienos paveikslą. Mėnulio šviesos juosta slinko vis toliau kambario sienomis, o ją lydėjo nejučiomis senelio akys. Ir krito šviesa ant mažo stovinčio ant stalo paveikslėlio, kuris plonais juodais rėmeliais gaubė vertingą turinį.

—Onutė!—sušnabždėjo senelis lūpomis žvilgterėjęs paveikslan. Ir paminėjus tą vardą prisiminė jam jaunystė. Regis, pakitėjo laikas ir jis vėl atsidūrė savo jaunose dienelėse.

Vaikai

Tuojau prisiminė malonų savo mergužėlės vaizdą. Vadino ją Onute; dar tada buvo labai jaunutė, gal penketo šešeto metų, o jam jau buvo du kart tiek. Ant kaklo ji nešiodavo raudono šilko skarelę, kas jai labai tiko prie tamsių jos akių.

— Joneli,—sušuko ji,—mes gi laisvi; galima neiti mokyklon nei šiandien, nei rytoj!,

Jonelis metė lentelę ir knygas, kurias jau laikė pažasty, ir išbėgo šuoliu su ja kieman, per darželį, tiesiog pievosna. Netikėtos atostogos buvo jiems labai malonios. Jonelis, Onutės padedamas, padarė čia tuoj iš velėnų takeliais apvedžiotus namelius. Ten jiedu, vasaros vakarais gyvensią, trūko tik dar suoliuko. Tuoj stvėrėsi darbo: vinys plaktukas ir reikalingi lentagaliai jau buvo paruošta. Tuo tarpu Onutė nuėjo parave rinkdama žiedais pasipuošusias gėles ir laukines žolytes savo priejuostėn. Iš jų ketino pripinti vainikų ir galvai papuošti ir ant kaklo užkarti. Kol Jonas, nors su dideliu vargu, kreivai suvaręs vinis, vis dėlto padarė suoliuką ir išnešė jį saulėn, Onutė bežolinėdama jau buvo nuėjus net kitan pievos galan.

— „Onute“! — suriko jis — „Onute“!

Atbėgo mergiotė, net jos garbaniuoti plaukeliai lydavo.

Eikš,—sako jis,—jau mūsų namas baigtas statyti! Žiūrėk, net sušilai bebėgdama; įeik čia pro vartelius vidun, sėskis štai čia ant suoliuko. Aš tau ką papasakosiu gražaus.

Tuomet jie susėdo ant naujo suolo. Onutė ėmė gėlytes iš priejuostės, rišdama juos siūlu, pynė vainiką, o Jonukas jai ėmė pasakoti:

— Buvo kartą trys verpėjos, trys verpėjos...

JAUNIMO VADOVYBĖ

Suvalkų krašto jaunųjų kuopelių vadovai su agr. J. Pajauju viduryje. Šiam šviesaus jaumimo būreliui buvo surenkti 3 dienų ūkio srities kursai Kukave

— Ak, — sako Onutė, — tu su savom verpėjom. Jau atmintinai beveik jas moku. Argi amžinai vis tą patį pasakosi?"

Reikėjo, žinoma, Jonui pasislėpti su verpėjų pasakomis. Vietoj to, jis nupasakojo nuotykį apie vargšą žmogų, liūtams įmestą praryti.

— Taigi buvo naktis,—sako jisai,—ar žinai? kuo tamsiausia, ir liūtai miegojo. Tik rąžosi miegodami, tik žiovauna ir kaišioja raudonus liežuvius, kaip paklodes, tik tarkštelna baltais dantimis, kaip peiliais. Dreba vargšas žmogelis iš baimės ir laukia, kada čia išauš rytas. Tik švyst vieno mato šviesa neišpasakyta ir, kai jis atmerkė akis, stovėjo prieš jį angelas. Jis pamojo ranka ir nužingsniavo tiesiog į uolas.

Onutė besidomėdama klausėsi.

„Argi angelas?"—dar ji paklausė.

„Turėjo gi jis sparnus?"

— „Ne, čia tik toks pasakojimas", atsako Jonelis, „juk angelų gi žemėj nėra".

— „Tai gal ir liūtų nėra"?

— „Liūtų? Liūtai kas kita. Ogi Indijoj ir kitose šiltose, tolimose šalyse. Pagonų didikai juos gi kinko vežimuosna ir važiuoja per dykumas. Kai užaugsiu, ir aš pats ten nuvažiuosiu. Ten daug tūkstančių kartų gražiau, kaip mūsų kraštuos. Ten gi žiemos nėra. Ten tik grožėkis ir džiaukis amžinai žaliuojančiais miškais ir gėlėmis pasipuošusiomis pievomis. Ir tu važiuosi su manim, kad nori".

— „Noriu, sako Onutė, bet ir motina su mums važiuos, tiesa! Ir mano ir tavo motina".

— „O ne, sako Jonas, jos tada bus jau senos, jos negalės važiuoti".

— „Taip, bet gi manęs vienos neleis".

„Tada jau leis. Tu gi būsi tada mano žmona ir, žinoma, niekas tada tau negalės uždrausti".

„Aha. Bet gi mama verks tada".

„Ko ten verks? Mes vėl sugrįšim" — kalba linksmai Jonas. „Tiktai tiesiog pasakyk, ar tu su manim keliausi? O jei ne, tai aš išeisiu vienas ir tada jau niekuomet daugiau nebegrįšiu atgal".

Mažiukė Onutė vos nuo ašarų susilaikė.

„Tik jau nevartyk taip piktai akių, ėmė maldauti Onutė, važiuosiu su tavim Indijon".

Jonas, netverdamas džiaugsmu, griebė ją už rankų, apsisukė kelis kartus ir nubėgo per pievas. „Indijon, Indijon" dainavo juodu ir šoko rateliu, net raudona skarytė jai nuo kaklo nukrito. Bet tuoj jis surimtėjo ir paleidęs ją sako: „Nieko iš to neišeis, per maža tau drąsos!

„Joneli!", „Onutė!" sušuko kas už sodo iš namų.

„U-hu! Mes čia", atšaukė vaikai ir kūliais nubėgo už rankų susiėmę abudu namo.

(B. d.).

PASIŠNEKĖJIMAS

— Ar buvai šių metų šlapiojo mėnesio 17 dieną, po „Painiavos“ vakaro, praėjusį sekmadienį surengtame Klaipėdos krašto vakare?

— Kada? Nesuprantu.

— Nagi po šeštadienio „Painiavos“ vakaro, kuriame buvo netik veikalas „Painiava“, bet ir scenos dekoracijų „painiava“, kada jos be Ilgųjų Kanapių priežiūros ėmė...

— Palauk! Jau gana, suprantu. Buvau. Tai kas?

— Ar patiko?

— Kodėlgi nepatiks?! Man visada viskas patinka. O juo labiau, kai rengia mūsų žaliagalvės sesutės su įvairiaspalvių pažiūrų ir pakraipų menu.

— Tai tu esi sesučių simpatikas?

— Dar koks! Oho! Aš visoms patikčiau, tik visas blogumas, kad nė vienai nepatinku, visos jos nuo manęs šalinasi.

— Stop! stop! Gana, melas. Nevažiuokim iš temos. Aš norėjau visai ko kito tavęs paklausti. Pasakyk man, kaip tau patiko per tą paminėjimą mūsų gerbiamos salės tylus sėdėjimas? Juk žinai, kad tikrai, turbūt, niekur salių publika taip ramiai nesėdi, kaip mūsų pramogose, vaidinimuose, koncertuose, paskaitose, paminėjimuose, na ir kai dainuoja chorai.

— Žinoma, kad patiko taip, kaip ir visada. Bet kam tu pabrauki žodžius „kai dainuoja chorai“?

— Koks tu nepastabus! Juk chorams dainuojant aukštoji balkoninė publika pasiekia tylėjimo rekordą. Ne kitaip buvo ir šiame paminėjime.

— Tiesą sakai. Aš manau, kad jeigu pasaulinėse olimpiadose būtų ir šios srities lenktynės, tai mes čia gautumėm aukso medalį.

— Aišku, kaip nakties šviesa, kad mes laimėtumėm. Jeigu dar prisiminsime mūsų salės tylą, kada koncertuose fortepionu skambinama, arba kada vaidinimų metu dekoracijos užsimano pasisiūbuoti, tai tada galutinai užsigvarantuotų mūsų laimėjimo gvarancija tylos ir ramybės rekorduose. Dar daugiau suteikia mums ūpo, kad juo toliau, juo didesnę daro pažangą.

— Trumpiau ir aiškiau kalbėk. Kokią pažangą? Kas.

— Vėl tau neaišku! Kas gi darys? Mūsų salė. Kokią? Tylos! Pavyzdžiui, ir per paskutinį linksmaširdžių, auksaburnių seselių surengtą paminėjimą, pats matei, kad publikos ir aukštosios, ir vidutinės, ir žemesnės, paįvairintos studentais, mokiniais ir mūsų laikraščių korespondentais, visur buvo pilna: ir viršuj, ir apačioj, ir partery, ir balkone, ir scenoj, ir už scenos ir už kulisių, ir net koridoriuose, o vis dėlto rami tyla nė karto „nebuvo“ sudrumsta. Ramių ramiausiai prarymojo visą laiką, ypatingai, kaip ir visada, taip ir šiuo kartu pasižymėjo stratosferon pakeltas ir išaukštintas balkonas.

— Daug kalbėjai, bet dar visko nepasakei. Mane pirma barei, kad aš nepastabus O aš matau, kad ir tu nepastebėjai vieno dalyko.

— Argi? Kokio? Negali būti!

— Taip, taip. Nesistebėk. Tas pats tavo išaukštintas balkonas per šį paminėjimą laimėjo dar vieną rekordą.

— Kokį? Sakyk greičiau!

— Koks tu dabar nepastabus.

— Gerai, jau gerai, abu mes esame nepastabūs... Kalbėk toliau.

— Argi negirdėjai, kad ten, balkono viršūnėse, kai ėmė kartą ploti, tai plojo, plojo, kol net kitas scenos numeris prasidėjo. Žinoma, ne visi kartu plojo, bet iš eilės kiekvienas atskirai, supranti, kad visi kartu nepavargtų.

— Tu pastebėjai, tai pastebėjai, bet to rekordo nesupratai. Jie atskirai pliauškinėjo ne dėlto, kad nepavargtų, bet dėlto, kad nenorėjo sudrumsti salės tylos.

— Nesiginčysiu, gal tavo tiesa didesnė.

— O ar matei, kuris laimėjo?

— Mačiau. Parodysiu tau prie progos. Jis sėdėjo kairėj pusėj po dešinei, aname kampe.

— Tai įdomus tipas. Manau, kad tai vis mūsų pergerai nusipelnusio sporto nuopelnai.

— Nemažink ir gimnastikos reikšmės. Juk ir ji rankas lavina, delnus lygina, kad stipriau pliauškėtų. Visi gi ploja rankom, ne kojom.

— Taip, bet kojom, o ne rankom. Kiekvienoj mūsų pramogoj netik už kulisių, bet ir po salę, ir koridorius svarbiausiais reikalais t y l i a u s i a i nuolat vaikštinėja gyvų dvasių šešėliai, tyliausiai slankioja net ir tada, kada scenoj reikalingas didžiausias triukšmas, ne ramumas.

— O ar negalėtų tokios r a m i a i slankiojančios dvasios, jeigu jau vaikštinėja iš kampo kampan, n o r s k a r t ą g a r s i a i pereiti per salę, tada aiškiai suprastumėm ir žinotumėm, kurios jų turi senus girgždančius batukus, kurios naujus?

— Galėtų, reikia tik, kad norėtų. Visas blogumas, kad nenori. Juk garsūs jų batukų girgždėjimai, salės grindų tarškėjimai, dar garsesnės kalbos pačioje salėje ar už kulisių, padėtų scenos darbininkams daug realiau atvaizduoti vaizduojamąjį vaizdą.

— Taip, taip. Tikra tiesa.

— Taigi. O mūsų nei ramioji salė, nei tylūs kulisiai ir prasižioti nenori. Turtūt, nežino, kad u ž b a u s m ę v i s ų t o k i ų n e g y v ų d v a s i ų p o m i r t i e s l i e ž u v i s i š i n e r c i j o s d a r p u s v a l a n d į k r u t ė s...

— Kodėl nebaigi, kad ir k o j o s d r e b ė s?

— Nebaigiau, nes žinojau, jog tu iš tos pačios inercijos baigsi. Bet tiek to. Paimkim kad ir dėl ryškesnio vaizdo...

— Atsiprašau, kad pertraukiau, Kokio vaizdo?

— Tu vėl nesupranti. Dėl mūsų salės ramaus laikymosi. Kodėl gi, pav., nelietuviškų teatrų salėse per vaidinimus ar per koncertus visada būna toks triukšmas, užėsys, tokios garsios kalbos, tokie pasivaikščiojimai, kad ir šimto bičių spiečius ten zirzėtų, tai jų vistiek negirdėtumei.

— Taigi! O pas mus viskas ir visada aukštyn kojom, viskas aukštielninkai apsiverčia, o labiausiai dainuojant chorams. Kai choras, ar fortepionas rėkia f o r t i s s i m e tai ir mūsų salės tyla proporcingai tvirtėja; kai choras, ar pianinas — pianissime, tai tyla visai užgęsta. Visa tai kartu suėmus, susidaro puiki harmonija...

— Esu įsitikinęs, jeigu tą pačią dieną, tą patį vaidinimą, pramogą ar paminėjimą ir tą pačią mūsų salę staiga perkeltumėm į kitus teatrus, tai tuo pačiu momentu ramioji mūsų salės harmonija pavirstų disharmonija. Tucjau prasidėtų reikalingiausios kalbos, pastabos, plojimai ir t. t.

— Ir aš taip manau. Man rodos, kad net ir jauniausia mūsų karta, kuri nors ir mažiausiai yra kalta, nekitaip pasielgtų.

— Žinoma. Kad ir dabar, kai nueina tos jauniausios kartos atstovai į kitus teatrus, elgiasi kaip reikiant: ramiai nesėdi, kalbasi, vaikšto, kugžda ir t.t. Trumpai kalbant, dar trumpiau sakant, elgiasi visai pavyzdingai, ne taip, kaip pas mus.

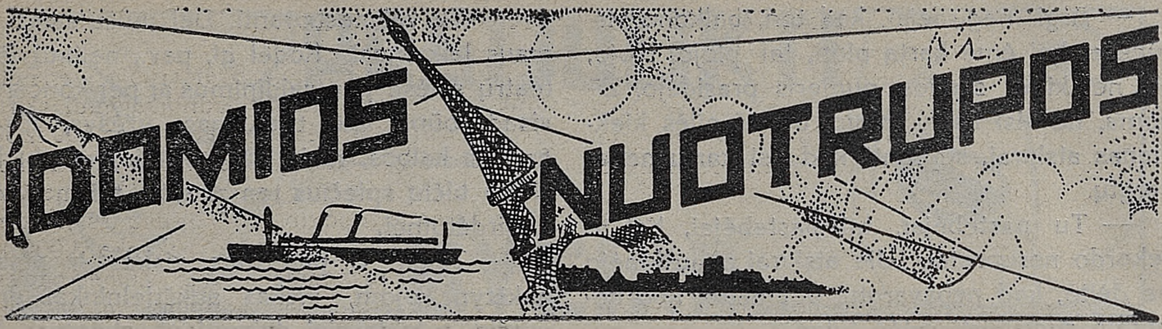
— Bet aš visgi manau, kad ši nelemtoji tyla, šis ramus laikymasis, šie rekordiški plojimai, tylūs pasivaikščiojimai netolimoj ateity ir be kitų teatrų pagalbos pasikeis taip, kaip pageidauja mūsų scenos darbininkai.

— Lai tavo žodžiai išsipildo!

Žemutis.

ANEKDOTAS

Vienam škotui kartą prireikė nusiųsti skubią telegramą. Nuėjęs paštan, jis iš karto pasiteiravo, kiek už telegramą reikės užmokėti. Valdininkas paaiškino, kad už kiekvieną žodį reikia mokėti po vieną pensą, kad telegrama turi būti mažiausia iš dviejų žodžių ir dar pridėjo, kad už parašą mokėti nereikia. Tada škotas pagalvojo ir nusiuntė tokią telegramą: „Reikalas sutvarkytas. Jonas Grįžturytojrytą“.

PARYŽIUS APSITVERIA TVORA

Priešlėktuvinės apsaugos klausimai visur aktualūs. Bet aktualiausi jie didmiesčiams, kaip Paryžius, Londonas, Berlynas ir kt. Visaip galvoja, kaip juos apsaugoti nuo priešų lėktuvų, ieškomos priemonės, skiriamos milžiniškos pinigų sumos. Per didįjį karą Paryžiui nuo priešų lėktuvų naktinių puolimų apsaugoti buvo pradėtos vartoti vadinamosios „oro vielų užtvaros". Bet tai buvo tik pradiniai bandymai. Buvo paleidžiamos aukštai į orą „oro pūslės", viena su kita susietos ir prie žemės pririštos vielomis. Nuo oro pūsles jungiančių saitų, maždaug iš 2.000 metrų aukščio, driekėsi vielos, sudarančios tankų tinklą. Tačiau vielos būdavo labai sunkios ir nekartą visas tinklas griuvo žemėn.

Dabar metalurgijos pažanga jau leidžia žymiai sumažinti metalinių vielų svorį, o iš kitos pusės, tam tikromis priemonėmis padidinti „oro pūslių" keliamąją jėgą. Prancūzų inžinierius Piere Devot paruošė projektą ištiesti „vielų oro užtvaras" aplink visą Paryžių. Inžinierius nurodo, kad dabar jau galima tam reikalui pavartoti labai lengvas metalines vielas, nestoresnes 3-jų milimetrų, o galinčias išlaikyti spaudimą iki 1.200 kg. Oro pūslė, tokia viela pririšta, gali pakilti į aukštį iki 6.000 metrų, be to, pajėgs išlaikyti jai tenkantį skersinio sujungiamojo saito sunkumą.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad 6.000 metrų aukštyje atmosferos spaudimas nėra didelis, galima paleisti dar aukščiau ir antrąją oro pūslę. Ji jau siektų 9.000 metrų aukštį (9 klm.); ta viršutinė oro pūslė bus sujungta viela su apatine pūsle. Ši sistema, apjuosianti visą Paryžių 9.000 metrų aukščio juosta, inž. Devot nuomone, apsaugosianti Paryžiaus gyventojus geriau už visokias požemines slėptuves. Slėptuvės brangiai kaštuojančios, be to, neįmanoma jų masinė statyba, tuo tarpu vielų užtvarų ore juosta visai lengvai įvykdoma ir kaštuosianti „tik" 70.000.000 frankų (apie 28.000.000 auks.).

Kad tokia vielų užtvara saugumo atžvilgiu naudinga, rodo keli pavyzdžiai iš didžiojo karo. Apie Nansį (Prancūzijoje) netyčia pakilo į orą pririšamoji oro pūslė tuo metu, kai grįžo iš skridimo prancūzų eskadrilė. Trys lėktuvai, užkliuvę pririšamąjį vielą, nukrito, o šioji liko nepertraukta, taip pat užkliuvęs pririšamąjį vielą netoli Bulonės greitai žuvo ir vokiečių lėktuvas, paskui arti Londono, atsimušę į tokią pat kliūtį, nukrito du vokiečių ir du anglų lėktuvai. Kiekvieną kartą vielos liko sveikos.

ĮDOMUS AUTOMATAS

Dabar automatais daug kas pardavinėjama: šokoladas, papirosai, geležinkelių bilietai, pašto ženklai, kvepalai ir užkandžiai. Neujorke įvesti automatai net piršlybų reikalams: jiems padedant galima susirasti žmoną... Bet žmonių išradimui nėra ribų. Vienas Neujorko kirpėjas surado automatui naują darbą.

Be savo pagrindinio amato tas kirpėjas turėjo ir pašalinį uždarbį. Jis pradėjo pardavinėti meškeriotojams sliekus. Daugelis kirpėjo gyvenamos miesto dalies meškeriotojų yra nuolatiniai jo klijentai. Sliekų prekyba pamažu taip išplito, kad pasidarė daug pelningesnė už kirpyklą. Kirpėjas metė savo pagrindinį amatą ir sukūrė didelę sliekų prekybą. Neseniai 9 didžiausiose Neujorko aikštėse jis pastatė automatus, kurie, įmetus 20 centų pinigą, išmeta voką su 5 puikiais sliekais. Meškeriotojams nereikia toli vaikščioti ieškoti sliekų. Automatais taip naudojamasi, kad šviežiomis prekėmis papildyti juos reikia po du kartus per dieną. Sumaniam kirpėjui padeda ištisa armija gatvės vaikų, kurie renka sliekus, kur tik išmano, ir gabena juos automatų savininkui.

„MIRTIES SLĖNIO" PASLAPTIS

„Mirties slėnio" vardą gavo labai dideli plotai Kolorado valstijoje, J. A. V. Tie plotai pasirodė netinkami žmonėms apsigyventi. Mėginusieji tose vietose apsigyventi pirmieji Amerikos pionieriai turėjo išsikelti iš „mirties slėnio", kuriame gyvuliai dvėse nuo kažkokios paslaptingos ligos: gyvuliai liesėjo, nyko jų apetitas, išsikraipė jų kaulai ir t. t. 100 metrų iš eilės mokslininkai, vyriausybės pavesti, tyrinėjo „mirties slėnio" paslaptį. Tik dabar du agronomai

susekė gyvulių sirgimo priežastį. Pasirodo, „mirties slėnio“ dirvožemyje yra labai daug seleno — labai reto elemento, turinčio nuodingas savybes. Augalai seleno nesutraukia, labai daug jo susikoncentruoja žolėje ir šaknyse. Gyvuliai, ėsdami žolę, išlėto, bet nuosakiai selenu nuodijasi ir nyksta.

ATEITIES TECHNIKA

Aviacijos srityje reikia laukti tolimesnio lėktuvų be lakūnų ištobulinimo. Lėktuvas tolydžiui tampa robotu, aprūpintu tikrai veikiančiais įtaisymais panašiai, kaip kad gyvas organizmas atsiliepia į kiekvieną sujaudinimą tam tikru atsiliepimu, taip ir lėktuvas, minėto įtaisymo pagalba, atsiliepia į nukrypimą nuo normališkos padėties ir atstato pusiausvyrą.

Iš kitos pusės, įsiskverbimas lakiojamųjų aparatų į stratosferą leidžia išvystyti fantastiškus greičius. Manymas, kad žmogaus savybės nustato greičių ribas, neteisingas, nes žmogus išlaiko milžiniškus greičius, skriedamas drauge su žeme. Žmogui tiktai svarbu yra nustatyti, kad žmogus galėtų juos pakelti.

Radio technikos srities dienotvarkėje yra du uždaviniai: ištobulinti televiziją (tolregystę) ir teikti energiją į tolius be laidų. Manoma, kad ištobulintoji televizija viršum kojomis apvers spaudos ir kinematografijos reikalus, o elektros srovės perdavimas be laidų padidins pasaulio pramonę ir pagreitins jos raidą.

Chirurgijos srityje laukiama plataus vartojimo vadinamojo „elektrinio lanceto“, tai yra instrumento, kurio pagalba chirurgas daro operacijas. „Elektrinis lancetas“ elektros srovės pagalba atstos plieninį lancetą, bet jo pirmenybė bus labai didelė: operacija bus daroma labai greitai ir žaizdos užkrėtimas pašalintas, nes elektros srovė pati savaime yra dezinfekuojamoji priemonė. Tiesa, „elektrinis lancetas“ tuo tarpu nedaugeliui chirurgų prieinamas, bet ateitis jį turi padaryti plačiai vartojamą.

Medicinoje dabar plačiai vartojamos ultratrumpos bangos. Šioj srity esama didelių vilčių ir nūmatymų. Nesenai atrastas radio bangų atsiliepimas audinių narveliuose. Esą labai galima, kad netrukus bus susektos arba atidengtos tam tikrų ilgumų bangos, kurios atitiks ir jas gydys.

Meteorologijos srityje laukiamas tolimesnis žmogaus įsiskverbimas į atmosferinius reiškinius. Dirbtinis lietus jau dabar naudojamas Amerikoje. Dienotvarkėje stovi kitų atmosferinių reiškinių paveikimas — oro sluoksnių pakeitimas, įelektrinimas ir taip toliau. Kada žmogus nugalės šią techniką, jis mokės padaryti dirbtinį klimatą pagal savo norą.

VAISTAI ŽEMEI

Dornacho miestelyje, Šveicarijoje, viena cheminė laboratorija išleido ūkininkavimui skirtus preparatus (lyg ir vaistus), pavadintus 500 ir 501. Tų preparatų medžiaga vadinama „estierkol“. praskiedžiama 15 litrų vandens, paskui maišoma vieną valandą ir po to purškintuvu iššvirkštama dirva. 15-kos litrų skiedinio pakanka 3.000 ketvirtainių metrų žemės plotui. Žemė, patręšta „estierkol'iu“, taip pat vadinamu „purin“, duoda stačiai stebuklus. Kviečiai, daržovės ir vaisiai buvo išauginti, naudojant tą preparatą, ten, kur pirmiau labai menkai kas beaugdavo.

Toki geri rezultatai su „estierkoliu“ gauta ne tik Šveicarijoje. Netoli Berlyno su juo buvo „pagydyta“ apie 400 ha smėlėtos, sausos ir šaltos žemės, prieinamos žiauriems vėjams, ir buvo gauta stačiai nuostabių vaisių. Plotas davė puikų ropių, ridikų, kukurūzų, ir net kviečių tokių derlių, apie kurį ir svajot nebuvo galima.

Tokių pačių vaisių su naujuoju preparatu gauta ir kitose šalyse, kaip Anglijoj, Prancūzijoj, Italijoj ir net Indijoj.

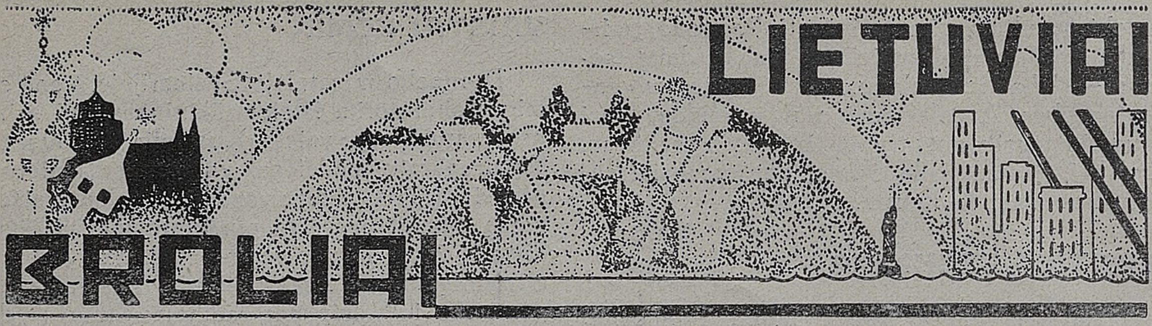
„Estierkol'is“ yra gaminamas iš dobilų, grikių, vikių, valerionų ir kitų augalų ir ypač jų žievių. Jis duoda žemei tokių medžiagų, nuo kurių pareina augalų tarpimas. Tai yra lyg ir žemės vaistai.

Bėga nuo civilizacijos

Apie 50 Anglijos ir Amerikos milijonininkų, vyrų ir moterų, susirinkę nutarė nutraukti ryšius su civilizuotoju pasauliu ir apsigyventi kur nors vienišoje vandenyno saloje.

Šitos būsimųjų „robinzonų“ draugijos vadas, anglų atsargos majoras Edvinas Tyrell-Beck, kuris yra vienas iš stambiausių Anglijos finansininkų, pasiūlė draugijai nusipirkti nedidelę salą vandenyne ir ten leisti laiką žvejojant ir verčiantis žemės ūkio darbais. Nesenai jis su savo žmona, gavę draugijos įgaliojimus ir pinigus, išvažiavo ieškoti tinkamos salos. Prieš išvykdamas iš Londono, Tyrell-Beck pareiškė, kad dabartinėj Europoje gyventi neįmanoma: čia nuolat gresia karo pavojus, nuolat auga mokesčiai, nuolat kyla socialinio pabūdžio nesusipratimai, kurie galutinai sugadinę nervus. Esą, ramybės reikia ieškoti toli nuo civilizuotojo pasaulio. Amerikos milijonininkus, esą, verčia bėgti iš savo tėvynės Ruzvelto laimėjimai.

— Mes labai nusivylėme Ruzvelto laimėjimu, — pareiškė Tyrell-Beck, — nes ten dabar gyventi neįmanoma. Saloje, kurią mes nusipirksime, leisime gyventi ir vietiniams, nes mes bėgame ne nuo žmonių, bet nuo civilizacijos...

LIETUVOS VALSTYBĖJE

— Šių metų vasario mėn. 16 d. sueina 10 metų nuo Dr. Jono Basanavičiaus, Lietuvos tautinio atgimimo patriarcho mirties. Lietuvos Valstybė ir viso pasaulio lietuviai ruošiasi plačiai, drauge su Lietuvos nepriklausomybės 19 metų sukaktuvėmis, paminėti ir dr. J. Basanavičiaus mirties dešimtmetį. Bus skaitomos paskaitos, rašomi spaudoje straipsniai apie jo asmenį ir jo nuopelnus.

— Šiais metais Lietuvos radiofonas ruošia Lietuvos muzikos koncertą visai Europai. Koncertas tęsis apie valandą laiko. Programą atliks geriausi Lietuvos dainininkai, didžiausi orkestrai ir žymiausieji chorai. Tai bus Lietuvos tautinės muzikos ir dainos šventė visai Europai.

— Šio mėnesio viduryje Kaišiadorių miškuose žemės ūkio ministeris Putvinskas buvo surengęs diplomatinę medžioklę, kurioje dalyvavo diplomatinis korpusas, aukštieji karininkai ir daug kitų.

— Lietuvos pramonė kas kart auga, tobulėja. Ypatingai gerai vystosi „Maisto" skerdyklos. Paskutiniu laiku „Maistas" pastatė naujus sandėlius Klaipėdoje, Kaune ir Panevėžyje. Be to, Kaune ir Panevėžyje „Maistas" pastatė naujus konservų fabrikus.

— Artimiausiu metu manoma Kaune įkurti kryžių ir paminklų globos draugiją, kuri rūpintųsi jų globa ir apsauga.

— Šiais metais sueina 15 metų, kai buvo įkurtas Vytauto Didžiojo Universitetas Kaune. Universiteto vadovybė šių sukaktuvių minėjimą mananti surengti šių metų vasario mėn. 16 d.

— Paskutiniame Lietuvos Rašytojų D-jos susirinkime tarp kitko buvo išrinkta nauja valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė šitaip: pirmininkas — V. Putinas-Mykolaitis, vicepirminkas — K. Binkis, iždininkas — A. Miškinis, turto globėjas — J. Grušas, sekretorius — A. Rimvydis.

— Šiomis dienomis iš Tilžės į Klaipėdą atvyko Prūsų Lietuvos rašytojas d-ras V. Vydūnas.

VILNIUJE

Mūsų Isįkraščio konfiskavimas. Miesto Storastijos įsakymu šio mėn. 22 d. buvo sukonfiskuotas „Jaunimo Draugo" 3 Nr. už vedamąjį str. „Nelietuviai kunigai ir mūsų jaunimas" ir už dalį straipsnio „Lietuviškoji šeima ir mūsų visuomenė".

Išteisino pirmin. K. Stašį. Šio mėn. 22 d. Tčeve (Pamarės vaivadijoje) buvo nagrinėjama pirmininko K. Stašio byla, kurioje jis buvo kaltinamas už devizų nusikaltimą. Teismas, išnagrinėjęs bylą, pirmin. K. Stašį išteisino.

Menininkų vakaras. Šio mėnesio 22 dieną Vilniaus Lietuvių Studentų Sąjungos salėje buvo Meno ir Literatūros D-jos narių susirinkimas, kuriame agr. V. Karosas skaitė paskaitą tema: „Realizmas ir meniškumas rašytojo Rapolo Mackevičiaus kūryboje". Po paskaitos buvo diskusijos.

Aktyvina veiklą. Vilniaus Liet. Sporto Klūbas mano suaktyvinti savo veikimą ir praplėsti kai kurias sekcijas. Jau pradėjo veikti pašliūžininkų sekcija, kuri persikėlė naujon patalpon ir mano artimiausiu metu surengti keletą išvykų Vilniaus apylinkėsna.

Mokytojų Sąjungos susirinkimas. Šio mėn. 31 d. šaukiamas metinis visuotinis Vilniaus Lietuvių Mokytojų Sąjungos narių susirinkimas, kurio dienotvarkėje tarp kitko numatoma veikimo apyskaitos, referatai, valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, klausimai ir sumanymai.

Blaivininkų susirinkimas. Šių metų vasario mėnesio 2 dieną šaukiamas Vilniaus Lietuvių Katalikų Blaivininkų Draugijos susirinkimas, kuriame, be kitų klausimų svarstymo, bus įdomi kun. E. Basio paskaita: „Alkoholizmas ir šeima".

Sulaikė ir uždarė. Liet. Ūkio D-ja gavo iš Švenčionių ir Brėslaujos storastijų pranešimus, kad sulaikomi ir uždaromi jos skyriai šiose vietose: Adutiškyje, Bernotuose, Linkonyse, Juodagalviuose ir Usionyse.

ŠVENČIONYSE

Iš moksleivių veiklos. Sausio mėn. 24 d. buvo Švenčionių Lietuvių gimnazijos mokinių literatų „Ąžuolo" kuopos susirinkimas, kuriame mokin. Jonas Rimšelis skaitė referatą: „Pilkoji Ispanija". Susirinkusius supažindino su Ispanijos istorija ir dabartine jos padėtimi. Po to mokin. Bronius Cibulskas skaitė paties parašytas eiles. Ypatingai gražus buvo jo eilėraštis „Jaunuolis audroje". Iš šio jo pasirodymo matyti, kad autorius turi gabumų kurti.

Po to buvo tartasi kuopos dešimtmečio minėjimo reikalu. Nutarta tą dešimtmetį paminėti š. m. vasario mėn. 7 d. Kuopos dešimtmetis numatoma paminėti iškilmingai. Rengiamas vaidinimas, dainų-muzikos kvartetas, duetas, deklamacijos ir t. t.

Ir skautai neatsilieka. Šio mėnesio 24 d. buvo Vytauto Didžiojo draugovės sueiga. Šiemet skautai daug dirba, ypač rūpinasi savo buveinės įrengimu. Netrukus žada surengti vakarėlį. Vaidins „Jaunikis iš Kauno". Ir dar daug kitokių skautiškų atrakcijų žada surengti. Sueigos būna naudingos ir įdomios.

Tenka paminėti, kad ne tik patys skautai rūpinosi buveinės įrengimu, bet ir jų globėjai ir simpatikai noriai jiems padeda. Draugovės kapelionas kun. A. Micas paaukojo draugovei garsinį radio aparatą. Žadėjo ir kiti vyresnieji padėti mūsų skautams.

VISAME KRAŠTE

Randamonys, Marcinkonių valsč., Gardino apskr. Buvo laikai, kad ir mes galėjome pasidžiaugti, nes buvo kuo, ir galėjome organizuotai veikti; turėjome savo sodžiuje Lietuv. Šv. Kazimiero D-jos skyrių, prie kurio priklausė visas mūsų jaunimas ir keletas iš vyresniųjų.

Turėjome ir Liet. Ūkio D-jos skyrių, kuriame dirbome, kiek galėjome. Prie šio skyriaus buvo sudaryta ir pavyzdingai veikė jaunųjų ūkininkų kuopelė. Žodžiu, dirbome ir švietėmės, kiek galėjome ir kiek sąlygos leido.

Be to, turėjome savo sodžiuje ir „Ryto" Dr-jos skaityklą, kurią visi mėgome ir lankėme — jaunimas ir vyresnieji.

Bet uždarius šiuos visus švietimo židinius, visos šios veikimo sritys liko sustabdytos. Daugiau mums nieko nebeliko, kaip tik ieškoti kitų kelių, kaip galima būtų šviestis, lavintis ir tautiškai stiprėti.

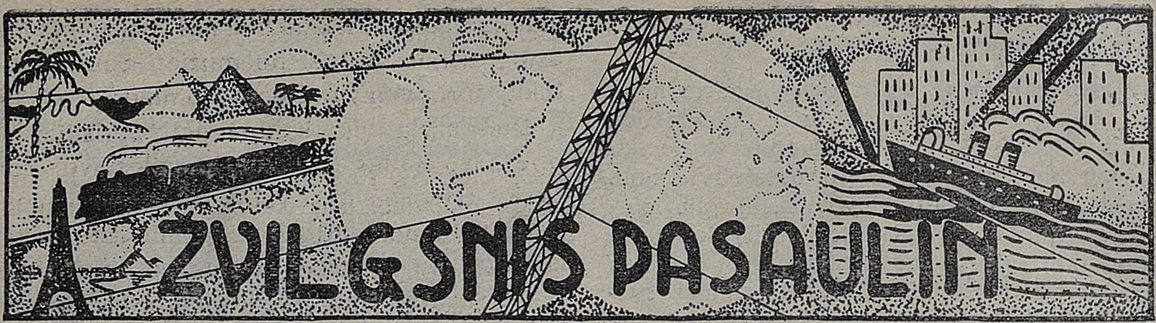
Taigi, mes gerai suprantame, kad mums dar liko mūsų brangi gimtoji kalba, dainos, knygos ir spauda. Pradėjome šviestis kitu būdu. Pradėjome visi prenumeruoti lietuviškus laikraščius. Mūsų sodžiuje yra 44 ūkininkai, o laikraščių gauname 37 egz. „Viln. Rytojaus", 15 „Jaun. Draugo", 3 „Vilniaus Aušros", 24 „Saleziečių Žinių", 1 egz. „Liet. Baro" ir keletą iš Amerikos. *Vitauto Ainis.*

Seinai, Suvalkų apskr. Anksčiau Seinuose veikė Liet. Šv. Kazimiero D-jos skaitykla, prie kurios 1933 m. buvo įsteigta Seinų parapijos artistų ir choristų sekcija, kuri vadinosi „Žvaigždė". Prie jos priklausė visos parapijos gabiausieji artistai ir dainininkai, kurie dažnai rengė viešus vakarus, ekskursijas ar šiaip linksmas pramogėles. Sekcijai nuo pat jos įsteigimo vadovavo J. Maksimavičius. Uždarius Liet. Šv. Kazimiero D-jos skaityklą ir kartu „Žvaigždę", jaunimas neturi ko veikti. Ypatingai šventadieniais, po pamaldų, jaunimas išėjęs iš bažnyčios, neturi kur užeiti. Sustojo kultūrinis darbas. *Kranklys.*

Svilionys, Adutiškio valsč., Švenčionių apskr. Nors šis sodžius pastaruoju laiku spaudoje buvo beveik neminimas, bet tautiniu ir kultūriniu atžvilgiu jis nėra atsilikęs. Jis pralenkia dar kai kuriuos kitus aplinkinius sodžius. Visoje apylinkėje Svilionių sodžius anksčiausia pradėjo organizuotis. Čia dar beveik niekur nebuvo lietuvių draugijų skyrių, o Svilionyse jau buvo įkurtas Liet. Šv. Kazimiero D-jos skyrius, kuris daug pasidarbavo šio sodžiaus gyventojų švietimo srityje. Vėliau įsisteigė Liet. Švietimo Kultūros D-jos skyrius ir Liet. Ūkio D-jos ratelis, prie kurio veikė nuo 1935 m. ir Jaunųjų Ūkininkų kuopelė. Ši pastaroji labiausiai pasižymėjo veiklumu. Prie šios kuopelės veikė knygynėlis. Knygos buvo uoliai skaitomos. Kuopelės nariai nuo 1935 metų iki 1936 m. rugs. mėn. 12 d. padarė 18 susirinkimų, per kuriuos paskaitė 42 referatus ir padeklamavo apie 50 eilėraščių.

Bet 1936 m. visas organizacinis veikimas buvo sulaikytas. Lietuviškų draugijų skyriai uždaryti. Ūkio ratelį ir kuopelę sutiko tas pat likimas. *Liūdas Kairys.*

Klevai, Krasnapalio valsč., Suvalkų aps. Šiame sodžiuje 1925 metais įsisteigė Šv. Kazimiero D-jos skyrius. Per devynerius metus skyrius suruošė 16 viešų lietuviškų vakarų, apie 30 susirinkimų su paskaitomis ir apie 16 valdybos posėdžių. Kaip prieš karą, taip ir dabar kleviečiai, nežiūrėdami sunkių sąlygų, dirbo ir dirba. Kleviečiai turėjo ir pieninės filiją, jaunųjų ūkininkų, sporto kuopeles ir p. A. Vinikaičio vedamą chorą, kuris ne tik rengiamuose vakaruose pasirodydavo, bet ir įvairiose akademijose. Skyriaus nariai tarpusavy gražiai sugyvendavo. 1936 m. gruodžio 20 d. paskutinį kartą susirinko visi nariai ir išklausę vaivadijos rašto, kuris buvo gautas per storastiją 16 gruodžio š. m. apie skyriaus uždarymą, kurį perskaitė pir. M. Sidaris, liūdni išsiskirstė. *M.*

PO EDENO IR BLIUMO KALBŲ

Su nemažesniu susidomėjimu klausėsi Europa Prancūzijos minist. pirmininko Bliumo kalbos, pasakytos š. m. sausio 24 d. Lugdunoje per vieną „Liaudies Fronto" susivažiavimą, negu Edeno kalbos. Mat, buvo tikėtasi, kad ryšium su Vokietijos užkulisiniais pasiūlymais vesti tiesiogines derybas su Prancūzija, Bliumas prasitars ką nors tuo reikalu. Deja, ir po Bliumo kalbos Vokietija su Italija jautėsi, kaip ir po Edeno kalbos labai nusivylusios.

Bliumas, aptaręs Prancūzijos vidujinius reikalus, pareiškė, kad tarp Vokietijos ir Prancūzijos nuolat eina tiesioginiai pasikalbėjimai, kuriuose dalyvauja abiejų valstybių ambasadoriai. Paskirų, išimtinai su Vokietija sutarčių, Prancūzija nemano daryti, nes tai priešintųsi T. Sąjungos dėsniams, būtų ypatingas vienos valstybės išskyrimas, o nustūmimas kitų. Pagaliau ir todėl, kad tokios sutartys negalimos, nes jos būtų prieš Prancūzijos nusistatymą. Mat, jos nuomone, taika yra nedalomas, visuotinis dalykas. Prancūzija negalinti abejingai sekti to, kas dabar darosi pasaulyje.

Prancūzija yra T. S. narys, yra sudariusi su daugeliu valstybių sutartis. Joms bus ji ištikima. Žodžiu, Prancūzijos-Vokietijos klausimas tegalės būti išspręstas tik visuotinio susitarimo rėmuose. Prancūzija noriai tarsis su Vokietija visais ekonominiais klausimais. Net gali būti atidarytos Prancūzijos kolonijos svetimiems kapitalams. Bet Prancūzija turi nuolat galvoti apie tai, ar ši suteikta Vokietijai finansinė ir ekonominė parama nebus vieną gražią dieną panaudota prieš ją ar jos sąjungininkus. Todėl lygiagrečiai su ekonominėmis lengvatomis turi eiti ir politinės sutartys, o ginklavimosi srityje išnykti lenktiniavimas. Bliumas, baigdamas kalbą, pridūrė, kad jis negali įsivaizdinti taikos be laisvės, o laisvės be duonos. Taika, laisvė ir duona — yra viena nedaloma sąvoka — gerbūvis.

Ši Bliumo kalba buvo visos Europos spaudos palankiai priimta. Tik Vokietija, Italija ir jų sąjungininkės nebuvo tuo patenkintos.

Yra žinių, kad Vokietijos kancleris Hitleris, atsakydamas min. Edenui ir Bliumui, pasakysiąs š. m. sausio 30 d. kalbą per Reichstago posėdį. Tuo tarpu

Prancūzija ir Anglija nori įtraukti ir J. Am. Valstybes

į Europos politinius klausimus. Šiuo metu anapus Atlanto vieši Anglijos prekybos ministeris Runciman ir Prancūzijos naujas J. Am. Valstybėms ambasadorius Bonnet. Šie tariasi su Rooseveltu ir kitais įtakingais Amerikos politikos vyrais įvairiais svarbiais politiniais klausimais. Tarp kita ko kalbama apie Anglų-Amerikos prekybos sutarties sudarymą, karo skolų galutinį išsprendimą, apie valiutų (svaro sterlingo, dolerio ir franko) stabilizaciją. Mat, pereitais metais J. Am. Valstybių Kongresas išleido embargo įstatymą, pagal kurį Amerikos valdžia, kilus Europoje karui, gali neišleisti išvežti iš J. Valstybių ginklų, karui ir karo pramonei reikalingos medžiagos. Anglija jaučiasi neturinti pakankamai karo pramonei reikalingų medžiagų. Tad dabar ji nori išgauti iš J. Am. Valstybių bent pažadą, kad, kilus karui, nebūtų anglams uždrausta pirktis Amerikoje reikalingos medžiagos. Rooseveltas nėra tam priešingas. Mat, jis, pats būdamas demokratas, norėtų suartėti su didžiomis Vakarų Europos demokratinėmis valstybėmis, kaip Anglija ir Prancūzija. Tada ši galinga demokratinė trijulė — Britų imperija, Prancūzija ir Jungt. Amerikos Valstybės ga-

lėtų sėkmingai pasipriešinti komunizmui ir įvairiaspalviam fašizmui.

Vokietija ir toliau varo smarkią agitaciją prieš Sov. Rusiją ir Čekoslovakiją.

Nesenai viename vengrų laikraštyje buvo įdėta reveliacinė žinia, paduota to laikraščio korespondento iš Berlyno. Pagal tą žinią Sov. Rusija žadanti greitu laiku pulti Europą. Tuo tikslu esą paruoštos net trys galingos kariuomenės.

Viena jų pulsianti Suomiją, Skandinaviją (Švediją ir Norvegiją), vėliau persikelsianti į Daniją ir susiremsianti su vokiečių kariuomene ties Šležvig-Holšteino siena.

Antra — vidurinė Sov. Rusijos armija užimsianti Pabaltės valstybes (Estiją, Latviją, Lietuvą), Ryt-prūsius ir t. t.

Trečioji armija pereisianti per Rumuniją, susijungsianti su čekais ir pulsianti Vokietiją ties Vroclavo miestu. Lenkija būsianti paimta iš visų pusių, tarytum į reples, ir būsianti visai sutremta.

Taip atrodytų vokiečių akimis žiūrint Sov. Rusijos paskelbtas karas.

Dabar Sov. Rusijoje vyksta didelė politinė byla.

Kaltinamųjų suolan atsisėdo visa eilė garsių, dar prieš karą pasižymėjusių kovoje su caru bolševikų. Kaltinami yra Radekas — žymiausias bolševikų publicistas buvęs komunistų partijos centralinio komiteto narys, Piatakov — įžymus ekonomistas, Sokolnikovas, buvęs Sov. Rusijos ambasadorius Londone ir kurį laiką užsienių reikalų komisaro pavaduotojas, Muratov — aukštas kariškis, Serebriakov, b. G. P. U. Maskvos viršininkas ir dar 12 mažesnės svarbos žmonių. Pagal kaltinamąjį aktą visi jie buvę susibūrę į slaptą draugiją, pavadintą „Lygiagretis centras“. Tos organizacijos tikslas — susitarius su Vokietija ir Japonija nuversti dabartinę Sov. Rusijos valdžią ir atstatyti kapitalistinę santvarką. Tuo tikslu jie ruošę įvairius pasikėsinimus, kenkę Sov. Rusijos pramonei, stūmę Sov. Rusiją prie karo su Vokietija ir Japonija. Šioms dviems didžvalstybėms už suteiktą pagalbą kaltinamieji neva pažadėję dalį Sov. Rusijos žemių: Vokietija turėjusi gauti Ukrainą, o Japonija — Amuro kraštą. Visus kaltinamuosius laukia mirties bausmė. Mat, Sov. Rusijos teismai be mirties bausmės kitokių sprendimų nežino. Įdomiausia tai, kad ir šiuo kartu visi kaltinamieji „prisipažino“ prie savo kaltės ir „labai apgailestavo“ savo žygius. Negana to. Kvotos metu buvo mesta įtarimas ir ant kitų įžymių komunistų. Ir taip suimtas yra Rykovas, buvęs po Lenino mirties ilgametis Sov. Rusijos komisarų tarybos pirmininkas. Bucharinas — žymiausias marksizmo žinovas ir teoretikas, diplomatas Rakovskis.

Taip pat įtariamas net maršalas Tuchačevskis. Tiesa, išvardijus vienam kaltinamųjų raudonosios armijos maršalo Tuchačevskio pavardę, prokuroras pareikalavo iš jo, kad šis tris kart balsiai pasakytų, kad Tuchačevskis su „Lygiagrečiu centru“ nieko bendro neturįs... Vienu žodžiu, artimoje ateityje numatoma dar viena didelė politinė byla.

Japonija pergyvena didelį krizį.

Per vieną nesenai įvykusį parlamento posėdį visų partijų atstovų buvo smarkiai užpultas minist. pirmininkas Hirota. Jau nuo seniai eina Japonijoje kova parlamento su kariškiais.

Parlamente vyrauja pramonininkai. Šiems ne po ranka Japonijos kariškių partijos politika, vedanti šalį prie karo su Sov. Rusija. Po nepaprastai greitai išsivysčiusios Japonijos pramonės, kada rodėsi, kad viso pasaulio rinka būsianti užlieta jų dumpinginėmis prekėmis, atėjo sunkūs laikai. Anglams pavyko sulaikyti tas japonų prekių antplūdis į jų rinkas. Prasidėjo Japonijoje didelis krizis. Vien tik karo pramonė to krizio ligšiol nejuto. Gyventojai, mokėdami didelius mokesčius, kurių didžiausios sumos buvo skiriamos karo reikalams, pradėjo murmėti. Komunizmo šalininkų eilės ėmė augti.

Tada kariškoji partija pasiūlė kariškių diktatūrą. Žinoma, parlamentas pasipriešino. Parlamentas, pramonininkų ir kitų remiamas, drąsiai puolė Hirotą, kariškos partijos šalininką, kritikavo sudarytą su Vokietija sutartį. Hirota pasitraukė. Ministerių kabinetą sudaryti Japonijos mikado (imperatorius) pavedė gen. Ugaki, b. Korejos gubernatoriui, kilmės ūkininko sūnui.

— J. Amerikos Valstybėse išsiliejo Ohio upė ir užliejo milžiniškus plotus. Tarp ko kito vanduo užliejo Ohio, Indiana, Kentucky štatus. Arti milijono gyventojų nustojo pastogės.

Nemaža žmonių (apie 400) paskendo upės vandenyse. Visoje Amerikoje renkamos aukos nukentėjusiems nuo potvynio. Maistas, drabužiai, vaistai ir kita vežama traukiniais, automobiliais, orlaiviais ir laivais į užlietąsias vietas. Medžiaginiai nuostoliai, kurie dar tiksliai neapskaičiuota, siekia apie 350 milijonų dolerių.

— Prancūzija gavo 50 milijonų sv. sterlingų paskolą Anglijoje.

— Rumunijos sosto įpėdinis didysis vaivada Mykolas staiga susirgo Italijoje Florencijos mieste akląja žarna. Ten pat jam buvo padaryta operacija. Ligonies sveikatos stovis pakenčiamas.

— Š. m. sausio 25 d. viename Paryžiaus parkų buvo nužudytas įžymus rusų ekonomistas ir rašytojas — laikraštininkas Dimitras Navašinas. Jis buvo kairysis ir turėjo plačias pažintis Prancūzijos politikų tarpe. Prieš karą jis baigė teises ir buvo advokatas. 1917 m. jis buvo Centralinio Raudonojo Kryžiaus Komiteto vicepirmininkas. Po bolševikų perversmo jis pasiliko Sov. Rusijoje ir turėjo aukštą tarnybą ekonominių studijų biure. Vėliau jam pavyko apleisti Sov. Susiją ir gauti Prancūzijos pilietybę. Prancūzijoje jis kurį laiką buvo vieno banko direktoriumi. Nuo 1930 m. jis dirbo vien mokslui atsidavęs. Nemaža pažinčių jis turėjo komunistų tarpe. Tarp ko kito jis palaikė pažintį su Piatakovu ir Sokolnikovu, kurie yra dabar Maskvoje teisiami. Beveik visa Prancūzijos spauda, plačiai rašydama apie Navašino mirtį, įtaria esant Sov. Rusijos agentų darbą. Ir tik komunistų laikraštis „Humanité" meta įtarimą ant Vokietijos Gestapo (slaptosios policijos). Mat, pasakojama, kad jis turėjęs labai svarbių žinių apie Vokietijos ginklavimąsi.

Navašinas buvo nudurtas ilgu kinžalu.

— Tuo pat laiku, kada Goeringas viešėjo Romoje, buvo navykę pas popiežių 3 Vokiejos kardinolai: Faullaber, Schulte ir Bertram ir du vyskupai Gallen ir Preising. Jie pasimatė su popiežiumi ir kard. Pacelli. Buvo tartasi dėliai sunkios katalikų padėties Vokietijoje. Mussolini atkreipęs Goeringui dėmesį, kad reiktų pagerinti santykiai su katalikais. To reikalauja politiniai Vokietijos Italijos interesai. To viso išdava — pradėtos dabar derybos tarp Vokietijos vyskupų ir vyriausybės.

— Š. m. sausio 30 d. sueina 4 metai nuo Hitlerio įsiviešpatavimo Vokietijoje. Šiemet žadama ta diena labai iškilmingai švęsti. Hitlerio pasakyta kalba Reichstage bus transliuojama per visas Vokietijos radio stotis. Tą valandą bus uždarytos visoje Vokietijoje valstybinės įstaigos, krautuvės ir įmonės tam, kad visi galėtų išklausyti Führerio kalbos prie radio priimtuvų.

TURINYS

Redaktorius ir Leidėjas AUGUSTINAS BUROKAS
REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA: VILNIUS, DOMBROVSKIO G - VĖ 5— 1
Redakcija priima nuo 11 iki 12 Administracija nuo 10 — 13 val.
„RUCH" spaustuvė Vilniuje.

Uždavinių sprendimai

12 (132) Nr.

1 uždavinys.

Namų šeimininkas guli tarp akmenų. Tiktai reikia gerai įsižiūrėti.

2 uždavinys.

Gubernatorius, priėjęs prie dėžutės, ištraukė vieną kortelę ir prarijo. Likusioj kortelėj buvo parašyta „mirti". Tuo būdu jis galėjo teisėtai tvirtinti, kad jo ištrauktoje kortelėje buvo parašyta „gyventi". Visi turėjo su tuo sutikti.

3 uždavinys. Pipiras.

4 uždavinys.

Dėžutė reikia užstatyti ranka. Pučiant, oras atsimušdamas į ranką, stums dėžutę prie pučiančiojo.

5 uždavinys. a) ugnis; b) eglė; c) žąsis.

13 (133) Nr.

1 uždavinys.

Berniukas dėlto džiaugiasi, kad ateina šv. Mikalojus su dovanomis. Šv. Mikalojus matosi ant laiptų (už berniuko pečių).

2 uždavinys.

Klijentas laikrodininką apgavo, nes sumokėjo tik 50 rublių, o kitus 50 rub. padengė sidabriniu laikrodėliu, kuris buvo apmokėtas pirmais 50 rub. Tuo būdu nusuko 50 rublių.

4 uždavinys.

```
  V L
  a a
V a r n a s
L a n g a s
  a a
  s s
```

4 uždavinys.

Padedam ant stalo vieną degtuką, o skersai jo dedam iš dešinės ir kairės pusės kitus degtukus vieną greta kito tokiu būdu, kad jų galvutės išsikištų daugiau kaip centimetru. Ant skersai padėtų degtukų iš viršaus dedam dar vieną degtuką. Jei dabar apatinį degtuką pamažu kelsime, tai kartu su juo pakils ir visi degtukai.

5 uždavinys. a) morkva; b) sietas; c) grėblys.

14 (134) Nr.

1 uždavinys.

Šešiems skrituliams perdėti reikia 2^6-1 dėliojimų. Tai bus $(2\times2\times2\times2\times2\times2)-1=63$ dėliojimai.

2 uždavinys.

Reikia sudaryti t. vad. Salomono žvaigždė. Žiūr. 4 figūrą „J. Dr." 1931 m. kovo mėn. 3(63) Nr.

3 uždavinys. Varnas, varpas.

4 uždavinys.

1	0	a	r	k	l	i	ų

5 uždavinys.

a) šernas, bernas; b) javai; c) naktis.

Konkurse dalyvavo:

A. Abaravičius (Sėniškis) — 7 t., Alfonsas — 2 t., B. Ankėnas (Kretonys) — 33 t., Antanas—2 t., Ąžuoliukas — 2 t., G. Bindoraitė (Vardziukiemis) — 24 t., K. Boguševičius (Antalgė) — 33 t., Burbulas — 1 t., A. B-us—3 t., L. Cicėnaitė (Daubariškė)—31 t., J. Čeponas (Kretonys) — 3) t., A. Dylis (Švenčionėliai) — 36 t., B. Dragūnas (Kalviškė) — 36 t., V. Dubauskas (Varšuva)—30 t., J. Galčius (Sėniškis)—24 t., H. Gudelaitis (Sėniškis)—27 t., B. Gudelis (Sėniškis)—27 t., I. Gudelis (Sėniškis)—27 t., V. Gudelis (Sėniškis) 27 t., A. Jaskelevičius— 20 t., V. Juknevičius (Švenčionys)— 37., P. Jurgelionis—2 t., Juozas—1 t., Jurgutis — 1 t., Vl. Juršėnas (Kalviškė)—35 t., P. Kazūra (Radiškė)— 17 t., A. Kėkštaitė — 1 t., P. Kibirkštis—2 t., A. Krasauskas (Kretonys) — 29 t., Ad. Krasauskas (Didžiasalis)—13 t., V. Kuolaitis (Gėliūnai)—25 t., Laimutis— 3 t., K. Luneckas (Gaureliai)—23 t., J. Matonis (Vilnius) — 31 t., A. Matulevičius (Vaičiuliškiai) — 23 t., J. Matulevičius (Vaičiuliškiai) — 23 t., M. Molis (Barčiai)—21 t., A. Oparinas (Vilnius)—20 t., E. Oparinas (Vilnius) — 20 t., A. Potiejūnaitė (Praciūnai) — 30 t., P. Papšys (Galalaukiai)—26 t., V. Pundys (Kalviškė)— 36 t., Č. Pilypavičius (Švenčionys)—36 t., Povilionis— 2 t., Pranas Ž. — 2 t., P. Pivoriūnas — 2 t., B. Savickas (Didžiasalis)—27 t., A. Steponėnas (Švenčionys)— 36 t. A. Sadaunykas (Vardziukiemis)—23 t., J. Urbonavičius (Sabališkė) — 22 t., E. Urbelis (Puvočiai) — 33 t., J. Umbrasas (Vardziukiemis)—23 t., A. Umbrasaitė (Vardziukiemis)—23 t., J. Umbrasaitė (Vardziukiemis)—23 t., M. ir U. Umbrasaitės (Vardziukiemis)—23 t., Vaivorykštė — 1 t.. A. Valeišaitė (Vilnius) — 33 t., Pr. Vaškelis (Puvočiai)—34 t., X. — 1 t., Ad. Žagorskaš (Antalgė)—33 t., Ž.—1 t., P. Žakelis—3 t.

Dovanas laimėjo:

Knygą „Kiškelio užrašai" — V. Pundys. Knygą „Loreta"—B. Ankėnas. Knygą „Mūsų mažoji sesutė"— A. Potiejūnaitė. Ūkininkų kalendorių 1937 m.—J. Čeponas. Knygą „Nepaprastos atostogos"—Č. Pilypavičius. Knygą „Naujų žmonių fabrikas" — M. Molis. Gražų peiliuką—J. Urbonavičius. Knygą „Tigro iltys"— M. Umbrasaitė. Sieninį kalendorių — A. Valeišaitė. Vilniaus kalendorių — A. Dylis.

Dovanos galima atsiimti patiems arba per įgaliotus asmenis „J. Dr." administracijoj.

Przesyłka opłacona ryczałtem.

Prenumeratos kaina:

Vilniaus krašte metams. . 3 auks.
„ „ pusmečiui . 1 auks. 50 sk.
Lietuvos Valstybėje ir kitur
metams . . . . . 6 auks.

Kaina 15 sk.